Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
abesivo	[kazo]	*Abessiv*	KEV 1
ablativo	Kazo en diversaj lingvoj, esprimanta propre la disigon aŭ deirpunkton, k akcesore uzata por diversaj adjektoj	*Ablativ*	PIV 42
a.o absoluta	aparta konstruo, en L., de ablativaj subst. k part. kun signifo de adjekta subpropozicio	*Ablativus absolutus*	PIV 42
ab-strakta	(pp subst.) esprimanta econ, estmanieron	*abstrakt*	PIV 44 +
a.o	[sin.: *abstraktaĵo*, GDE 4.8]	*Abstraktum*	PAG 445
adaptiĝo			LKK 30
adjekt-iva epiteto		*Adjektiv-attribut*	PAG 182
a.a. sup-lemento			PAG 204
a.igi	transformi en a.on		PIV 48
a.o	vortospeco, dependanta de subst. k determinanta ĝin, esprimanta econ, rilaton, kvanton ks.; sin.: *a-vorto* esprimas ideon pri kvalito aŭ determino, rigardatan apartenanta al iu aŭ io	*Adjektiv*	PIV 48 + PAG 53
a.pre-fikso		*Adjektiv-präfix*	PAG 512
adjekto	sintaksa funkcio (k sintagmo kun tiu funkcio), esprimanta unu el la cirkonstancoj, aldoniĝantaj al la predikato; sin.: *cirkonstanca komplemento* ĉiu el la cirkonstancoj, inter kiuj plenumiĝas la ago aŭ stato de la subjekto	*Adjekt*	PIV 48 + PAG 54
a.o ablativa	signas personon aŭ objekton, de kiu oni ion forprenas aŭ apartigas		PAG 285
a.o adverba			PAG 250
a.o aku-zativa	a.o rekta		PAG 250
a.o cela	esprimas la celon de la ago [sin.: *celadjekto*, LKK 46]		PAG 281 +
a.o dativa			PAG 284
a.o infinitiva			PAG 254
a.o koncerna	La koncern-adjektoj esprimas ion, kion la ago koncernas, rilatas. Ili do estas nerektaj objektoj de la ago [PAG 282]		PAG 256
a.o loka	esprimas jen la pozicion, en kiu estas aŭ agas objekto aŭ persono, jen la movon, kiun ĝi faras [sin.: *lokadjekto*, LKK 45]		PAG 256
a.o infi-nitiva			PAG 250
a.o in-strument-indika	[sin.: *instrumentadjekto*, LKK 46]		PAG 276 +
a.o kaŭza	esprimas la kaŭzon aŭ motivon de la ago [sin.: *kaŭzadjekto*, LKK 46]		PAG 279 +
a.o konceda			PAG 273 +
a.o kondiĉa			PAG 273 +
a.o loka			GDE 6.3.4.1
a.o l.a mova			GDE 6.3.4.1
a.o l.a pozicia			GDE 6.3.4.1
a.o. maniera	montras la manieron de la ago [sin.: *manieradjekto*, LKK 45]		PAG 275 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
a.o manier-indika	montras simple la manieron de la ago		PAG 275 +
a.o mez-urindika	[sin.: *mezuradjekto*, LKK 46]		PAG 278 +
a.o modala	karakterizas la agon mem, montrante, kiel, pro kio aŭ por kio okazas la ago		PAG 275 +
a.o no-minativa	a.o absoluta		PAG 250
a.o origina	esprimas la antaŭan, jam ŝanĝitan staton de la objekto aŭ subjekto [sin.: *originadjekto*, LKK 46]		PAG 274 +
a.o pre-pozitiva	a.o nerekta		PAG 250
a.o rezulta	esprimas la staton estiĝintan per la predikata ago		PAG 274 +
a.o se-parativa			PAG 270 +
a.o situacia			PAG 269 +
a.o societa	esprimas, kun kio okazas la ago		GDE 6.3.4.3
a.o stata	karakterizas, helpe de la predikato, la staton de la subjekto, aŭ tiun de la objekto [sin.: *statadjekto*, LKK 46]		PAG 268 +
a.o stat-indika			PAG 270 +
a.o tempa	difinas la tempon de la ago [kp. *tempadjekto*] [sin.: *a.o de tempo*, LKK 45]		PAG 256 +
a.o t.a aktuala	esprimanta tempopunkton, paseon, futuron aŭ daŭron		GDE 6.3.4.2
a.o t.a fina			GDE 6.3.4.2
a.o t.a komenca			GDE 6.3.4.2
a.o t.a nombra			GDE 6.3.4.2
a.o trak-tativa			PAG 282
adverba suple-mento			PAG 208
adverbo	vortospeco, dependanta de verbo, adj. aŭ alia a. k esprimanta ideon pri eco, maniero, loko, tempo, kvanto ks.; sin.: *e-vorto*	*Adverb*	PIV 50 +
	ĝi esprimas ideon pri kvalito aŭ cirkonstanco, rigardatan karakterizanta agon aŭ alian kvaliton		PAG 54
aerfluo	[fon.] [sin.: *aerblovo*, GDE 2.4]	*Luftstrom*	GDE 2.8 +
afazio		*Aphasie*	LKK 29
aferezo	procedo k rezulto de forlaso de unu aŭ pluraj fonemoj aŭ silaboj en komenco de vorto	*Aphärese*	PIV 52 +
afikso	Radiko, kiu estas uzata precipe por fari kunmetitajn vortojn. Afiksoj, kiujn oni metas post aliaj radikoj, nomiĝas **sufiksoj** (= postafiksoj). Afiksoj, kiujn oni metas antaŭ aliaj radikoj, nomiĝas **prefiksoj** (= antaŭafiksoj).	*Affix, Suffix, Präfix, Infix*	PMEG +
	morfemo, lokiĝanta antaŭ (prefikso), post (sufikso) rad. aŭ interne de ĝi (infikso), por formi novan leksikan unuon		PIV 52
afikso-ido		*Affixoid*	PAG 372
afikso vortfara	[sin.: *derivilo*]	*Derivations-affix*	LKK 34

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
afrikato	kombino de plozivo kaj frikativo, ĉe kiu ploziva alteno estas sekvata de frikativa forteno	*Affrikate*	PIV 52 +
	ĉe a.o estas simile [vd. *plozivo*], sed la liberigo estas iompostioma, tiel ke la rekomenciĝanta aerfluo devas trapasi mallarĝan malfermaĵon		LAE 17
agad-nomo		*Nomen actionis*	GDE 4.9
agant-nomo	substantivo signifanta faranton de verba ago	*Nomen agentis*	EVE 194
aganto	[sin.: *agento*, LKK 46]	*Agens*	PAG 215
agato		*Patiens*	PAG 215
aglutina	En a.a lingvo [...] oni povas segmenti la vorton en morfemajn elementojn, el kiuj ĉiu prezentas unuopan kategorion, leksikan aŭ gramatikan.	*aggluti-nierend*	LAE 27
	(pp lingvo) karakteriza por lingvo, kies vortoj konsistas plejparte el morfemoj senŝanĝaj aŭ kun regulaj varioj		PIV 55 +
aglutina-cia	= *aglutina*		LEH V 154
aglutini	formi vortojn, kunmetante morfemojn leksikajn k gramatikajn; sin.: *alglui*		PIV 55 +
ago-nomo	substantivo signifanta verban agon	*Nomen actionis*	EVE 194
ag-pro-pozicio	esprimas ian agon, kiun oni eventuale precizigas		PAG 215
ag-verbo	esprimas ideon pri agado		PAG 162 +
akcenti	intensigi la prononcon de silabo, de vorto	*akzentuieren*	PIV 59 +
a.o	emfazo de silabo, morfemo, vorto, vortgrupo aŭ frazo per pliigo de la sonforto aŭ modifo de la alteco aŭ longeco; ĝia celo estas distingo de la koncerna unuo disde aliaj samnivelaj unuoj	*Akzent*	PIV 59 +
ak-cesora komp-lemento	komplemento rilatanta ne al predikato, sed nur al frazelemento		PIV 580
akĉento	tuto de la artikulaciaj kutimoj de parolanto aŭ grupo de parolantoj (pro trajtoj dialektikaj aŭ socilingvaj, influo de denaska lingvo ks.), kiu aspektas nenorma en la kadro de difinita lingvo	*Akzent*	PIV 60
akomod-iĝi		*sich as-similieren*	LKK 32
a.iĝo	[kp. *asimilo*]	*Assimi-lierung*	LAE 15 +
akord-ado	unu signifero, aŭ indikilo de unu gramatika kategorio, povas aperi du fojojn aŭ pli, en apartaj vortoj	*Kongruenz*	LAE 34
a.igi		*angleichen*	PIV 62
a.iĝi	veni en akordon	*kongruieren*	PIV 62 +
a.o	sintaksa fenomeno, laŭ kiu la formo de iu vorto varias depende de ties rilato kun alia vorto	*Kongruenz*	PIV 62 +
akro-nimo	vorto konsistanta el la komencliteroj de kompleksa nomo, precipe uzata, kiam la tuto formas prononceblan vorton	*Akronym*	PIV 63 +
aktiva	esprimanta procezon plenumatan de iu aŭ io, reprezentata de la sintaksa subjekto	*aktiv(isch)*	PIV 64 +
a.o	La ordinara speco de frazo, en kiu la subjekto estas tiu, kiu faras la agon de la ĉefverbo.	*Aktiv*	PMEG +
	la a.a voĉo de verbo		PIV 64
aktula fraz-divido			LKK 50
akustika	[fon.]	*akustisch*	LKK 26
akuta	(pp sono) havanta altajn frekvencojn		PIV 65
a.a super-	[sin.: *dekstra korno*, KEV 340 +]	*Akut*	PIV 65 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
signo			
akuzativa suplemento			PAG 204
akuzativo	kazo en diversaj lingvoj, kiu, se uzata sen prepozicio, esprimas interalie la rektan objekton de la verbo	*Akkusativ*	PIV 65 +
a.o de direkto	en Eo la uzo de *n* por montri almovon, aŭ sola aŭ post prepozicio ne montranta la almovon; analoge, por montri novan staton, rezultantan de ago	*Richtungs-akkusativ*	PIV 65
a.o kun infinitivo		*ACI*	PAG 312
a.prepozitivo			PAG 63
alglua	= *aglutina*		LKK 13
aliformo		*Umbildung*	LAE
alofona	(pp transskribo) inkluzivanta specialajn simbolojn, por figuri alofonojn	*allophon.*	PIV 74
alofono	parolsono, kiu estas libera aŭ kondiĉita varianto de iu fonemo	*Allophon*	PIV 74 +
alomorfiĝo		*Allomorphie*	LAE 31
a.o	varianto de morfemo (precipe en aglutinaj lingvoj)	*Allomorph*	PIV 74 +
alosemo			PAG 14
alpreni	[finaĵon; sin.: *ricevi*, LKK 41]	*annehmen*	LKK 41
alta	[sin.: *supra*, KEV 327]	*hoch*	LKK 27
a.-ebena	[tono]		KEV 327
a.-glotala	[tono]		KEV 327
a.-melodia	[tono]		KEV 327
alteno	ferma aŭ malvastiga movo, kiu antaŭas la *tenon* k konsistigas la unuan parton de kompleta konsonanto		PIV 1146
alternativa demando		*Alternativ-frage*	LKK 49
altern-objekta	[verbo]		PAG 241 +
alveolaro	dentalo, produktata per la alproksimigo de la langopinto al la supraj alveoloj; sin.: *dentalveol-sono*	*Alveolar*	PIV 76 +
ambigua	[sin.: *plursenca*, LKK 50]	*mehrdeutig*	LKK 50
a.eco	[sin.: *plursenceco*, LKK 52]	*Ambiguität*	LKK 52
anafora	(pp pron.) referencanta al antaŭa elemento	*anaphorisch*	PIV 84
a.o	sintaksa procedo, per kiu ripetiĝas sub alia formo, i.a. per pron., antaŭa vorto aŭ sintagmo de la frazo [sin.: *retromontra elemento*, LKK 39]	*Anapher*	PIV 84 +
anakoluto	konstruoŝanĝo ĉe frazo, kiu, komencite en unu maniero, finiĝas en alia	*Anakoluth*	PIV 84
analiza	tendencanta koincidigi la nombron de vortoj kun la nombro de morfemoj [sin.: *analita* ZPSK 403]	*analytisch*	PIV 84 +
a.i	disigi eldiraĵon aŭ tekston en ties unuojn (frazoj, sintagmoj, morfemoj)	*analysieren*	PIV 84 +
a.o de vortoj		*Wortanalyse*	PAG 423
analoga		*analogisch*	PIV 85 +
analogeco/-io	procedo, per kiu la lingvouzantoj kreas novajn formojn aŭ vortojn analogie al aliaj jam ekzistantaj	*Analogie*	PIV 85 +
anonc-vorto			PAG 184
anstataŭa akuzativo	en Eo la uzo de n kiel anstataŭaĵo de prepozicio en la tempaj, daŭraj, mezuraj k.a. adjektoj		PIV 65
antaŭa	prononcata per levo de la langomezo direkte al la osta palato	*vorderer*	PIV 94 +
antaŭefika	[asimilo]	*progressiv*	LKK 31

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
antaŭest-anteco		*Perfekt*	ASE XV
a.inteco		*Plusquam-perfekt*	ASE XV
a.onteco		*Futurum exactum*	ASE XV
antaŭ-tempeco		*Vorzeitigkeit*	PAG 144 +
ant-onimo	vorto rekte kontraŭsignifa al alia; sin.: *mal-vorto*	*Antonym*	PIV 96 +
aorista	unufoja finita ago (t.n. a.a signifo)	*aoristisch*	ZPSK 402
a.o	verbtempo en Gr esprimanta (precipe) pasintan agon sen konsidero pro daŭro aŭ nedaŭro	*Aorist*	EVE 194
	tenso en kelkaj lingvoj (helena, bulgara k.a.), esprimanta okazintan fakton en definita momento de pasinteco		PIV 97 +
apela-tivo		*Appellativum*	100-JARA 7
aplik-(at)a	[lingvoscienco]	*angewandt*	LKK 19
apofonio	vokalalterno en grupo da parencaj (precipe verbaj) vortformoj, lastvice dependa de fenomenoj en la hindeŭropa pralingvo. En Gr/L la ĉefa alterno estas tiu de *e* kaj *o*; alia alterno estas *a : o*. En ĝermanaj lingvoj la vokalalterno estas speciale rimarkebla en la neregulaj verboj.	*Ablaut*	EVE 194
apokopo	procedo k rezulto de forlaso de unu aŭ pluraj fonemoj aŭ silaboj en fino de vorto	*Apokope*	PIV 101 +
aposte-riora	bazita sur faktoj k spertoj, ne sur simpla teorio	*a posteriori*	PIV 101 +
apozicio	Frazparto, kiu (normale) staras tuj post alia frazparto, kaj montras la saman aferon per aliaj vortoj. [sin.: *klarigepiteto,* LKK 46; *apudmeto*, GDE 6.2.1]	*Apposition*	PMEG +
	sintagmo, reprezentanta la saman realaĵon, kiel la antaŭa subst. aŭ pron., sed prezentanta ĝin alimaniere		PIV 101
apriora	bazita sur teorio, ne dependanta de faktoj aŭ spertoj	*a priori*	PIV 102 +
apud-meto	Frazparto, kiu (normale) staras tuj post alia frazparto, kaj montras la saman aferon per aliaj vortoj. Tradicie nomata *apozicio*.	*Apposition*	PMEG +
arbi-trara		*arbiträr*	LKK 20
arbo(fi-guro)		*Baumgraph*	LKK 50
argu-mento		*Angabe(?)*	LKK 47
arkaika	malnoviĝinta k ne plu en uzado	*veraltet, archaisch*	PIV 109 +
a.iĝi		*veralten*	LKK 52
arka-ismo	vorto aŭ esprimo ne plu uzata en la komuna lingvo	*Archaismus*	PIV 109 +
artikolo	morfemo, dependanta de substantivo k esprimanta ties difinitecon aŭ nedifinitecon	*Artikel*	PIV 113 +
a.o difinita		*bestimmter Artikel*	PAG 19
a.o ne-difinita		*unbestimm-ter Artikel*	PAG 19
artiku-lacia		*artikula-torisch*	PIV 114 +
a.a loko	= *a.a punkto* [kp. *estiĝloko*]		LKK 28
a.a punkto	buŝparto, kie la parolorganoj obstrukcas la aerfluon	*Artikula-tionsort*	LAE 17
a.a	speco de obstrukco per kiu la parolorganoj malhelpas la aerfluon [kp.	*Artikula-*	LAE 17

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
maniero	*estiĝmaniero*]	*tionsart*	+
a.i	loki k movi la parolorganojn en difinitaj manieroj, por estigi parolsonon	*artikulieren*	PIV 114
a.o	la fiziologia estiĝo de sonoj per la parolorganoj; sin.: *artikulado* (LKK 27)	*Artikulation*	PIV 114 +
art-lingvo		*künstliche Sprache*	PAG 521
aserto			LKK 48
asilab-emo			PAG 14
asimil-ado		*Assimi-lierung*	PAG 40 +
asimili	anstataŭigi parolsonon per alia sono, kiu pli similas al la apuda sono	*assimilieren*	PIV 116
a.iĝo	= *asimilo*		LKK 31 +
a.o	ago de iu, kiu a.as	*Assimi-lierung*	PIV 116
a.o kompleta		*völlige Assimil.*	LKK 31
a.o laŭ voĉeco		*Stimmtonas-similation*	LKK 31
a.o parta		*Teilassim.*	LKK 31
asindeto	foresto de ligilo inter du kunligitaj sintaksaj elementoj	*Asyndese*	PIV 116
asociiĝi	[sin.: *elvoki*]		LKK 21
a.o	[sin.: *elvokaĵo*]	*Assoziation*	LKK 20
aspekt-eco		*Aspektualität*	ZPSK 403
a.o	gramatika kategorio, per kiu la lingvoj esprimas la manieron, kiel oni prezentas procezon, ĉu kun limoj (komenco, fino, rezulto...), ĉu sen limoj (daŭro, ripeto..)	*Aspekt, Aktionsart*	PIV 117 +
	la a.oj estas la diversaj formoj, per kiuj oni esprimas la manieron, kiel oni rigardas la agon, ĉu kiel komenciĝantan, aŭ kiel ne daŭran, aŭ kiel daŭrantan, aŭ kiel ripetiĝantan, aŭ kiel finitan		PAG 130
aspira-cia	enhavanta aspiracion dum la forteno	*aspiriert*	PIV 118 +
a.o	karakterizaĵo (fonema aŭ ne) de iuj plozivoj, konsistanta en aerblovo, aŭdebla inter la konsonanto k la sekva vokalo	*Aspiration*	PIV 118 +
atribua predika-tivo	prezentas la agon ne kiel objektivan, nediskuteblan veron [...], sed kiel subjektivan opinion aŭ impreson de iu [...]. La a.a p.o karakterizas ne la subjekton, sed la objekton de la propozicio, tial ĝi estas nomata ankaŭ *objekta predikativo*		GDE 6.3.2.1 +
atribu-(ad)o	dirmaniero, per kiu oni rilatigas predikativon ne al subjekto, sed al la objekto de verbo kiel ekz. "kredi", "elekti", "nomi"	*Attribution*	PIV 123 +
aŭg-mento	prefikso uzata, en kelkaj lingvoj de la hindeŭropa familio, por formi preteritajn verbajn formojn	*Augment*	PIV 125
aŭgmen-tativo	eg-vorto, vorto derivita per afikso indikanta nocion de grandeco. Malo: *diminutivo*	*Augmentativ, Diminutiv*	EVE 194
	vorto, formita el alia vorto per speciala sufikso, kiu esprimas la saman ideon en pliigita, fortigita grado		PIV 125
aŭskult-anto	[sin.: *ricevanto*, *adresato*, *alparolato*]	*Hörer*	LKK 21
aŭto-nomeco		*Autonomie*	LV 439
A-vorteca vorteto	Vorteto, kiu povas roli simile kiel A-vorto, kvankam ĝi ne havas A-finaĵon. Ekzemple tiu, iu, ĉia, kies, ĉies, ambaŭ. Tradicie nomata *pronomo*.	*Pronomen*	PMEG
A-vorto	Vorto kun la finaĵo A. Tradicie nomata *adjektivo*	*Adjektiv*	PMEG +
banalaĵo	[frazeologio]	*Allgemein-platz*	LKK 53
barbar-	vorto, formita ne laŭ la gramatikaj reguloj, aŭ vastasence neekzistanta en la		PIV 140

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
ismo	koncerna lingvo, aŭ neintence kripligita formo de vorto		
baza vorto			LKK 52
bazo	signifoporta kerno de vorto	*Basis, Wurzel*	EVE 194
bilabialo	labialo, produktata per la alproksimigo de la du lipoj; sin.: *dulipsono*	*Bilabial*	PIV 155 +
bild-skribo		*Bilderschrift*	LKK 19
bild-vortaro		*Bildwörter-buch*	LKK 53
breĉo	[*leksika b.o*, FEF 11]	*Lücke*	FEF 11
brevo		*Brevis*	KEV 340
brusono		*Obstruent*	LKK 31
bustro-fedono	linioj alterne direktitaj, kiel turniĝo de bovo fine de ĵus plugita sulko	*Bustro-phedon*	KEV 70
buŝa	(pp parolsono) tia, ke dum ĝia prononco la velo estas levita k baras la pasejon inter la b.o k la naza kavaĵo	*oral*	PIV 181
buŝ-kanalo		*Sprechkanal*	GDE 2.8
buŝkavo		*Mundhöhle*	LKK 28
cel-lingvo		*Zielsprache*	LKK 24 +
centra	[fon.] [kp. *meza*]	*mittlerer*	EVE 5 +
cere-bralo	sono produktata metante la langon kontraŭ la ostan palaton post la alveoloj	*Zerebral*	EVE 194
cirkon-stanca komple-mento	adjekto		PIV 580 +
cirkum-flekso	kromsigno super grafemoj de la latina alfabeto, kiu en kelkaj lingvoj kreas novajn grafemojn [sin.: *hoketo*, PIV 446]	*Zirkumflex*	PIV 198 +
ĉef-akcento		*Hauptakzent*	LKK 32
ĉefele-mento	La ĉ.o staras sur la fino de la kunmetaĵo kaj esprimas ĝian ĉefan signifon kaj vortkategorion.	*Hauptkon-stituente*	GDE 4.11 +
ĉ.o disfala			PAG 410
ĉ.o duobla	la du lastaj elementoj [de trielementa kunmetaĵo] formas unu tuton, kaj kiel tuto ili rilatas al la antaŭa elemento		PAG 408
ĉeffrazo	Ordinara memstara frazo. Tradicie nomata *ĉefpropozicio*	*Hauptsatz*	PMEG
ĉefkom-plekso			PAG 415
ĉef-membro		*Hinterglied*	PAG 415
ĉefpro-pozicio	Ordinara memstara frazo. [sin.: *ĉeffrazo*, PMEG; ASE XVI: *ĉefa p.o*]	*Hauptsatz*	PMEG +
ĉefverbo	Verbo kun iu el la finaĵoj AS, IS, OS, U, US. Tradicie nomata *predikato* aŭ *finitivo*.	*Prädikat*	PMEG
ĉefvorto	La plej grava vorto en frazparto. Aliaj partoj de frazparto estas rektaj priskriboj de la ĉefvorto. Tradicie nomata *kerna vorto*. [sin.: *kapo*,LKK 44]		PMEG +
dativo	kazo en diversaj lingvoj, kiu, se uzata sen prepozicio, signifas esence atribuon aŭ interesatecon	*Dativ*	PIV 217 +
daŭro	(fon.)	*Länge*	LKK 30
dekstro-branĉa	[kp. *livobranĉa*]	*rechtsver-zweigt*	LAE 51 +
deikto	vorto, referanta al la situacio de la eldiraĵo (ekz. persona pron., art., demonstrativo, loka aŭ tempa adv.)		PIV 221 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
de-klinacii	eldiri la kazaron de difinita vorto	*deklinieren*	PIV 223 +
d.o	aro de kazoj, kiujn alprenas difinita klaso de substantivoj, de adjektivoj aŭ de pronomoj en fleksiaj lingvoj	*Deklination*	PIV 223 +
deman-da ad-jektivo	d.aj a.oj estas kiu, kia, kiamaniera		PAG 100
deman-dovorto		*Fragewort*	LAE 60
d.prono mo	interogativo	*Frage-pronomen*	PAG 83 +
demons-trativa	rilata al demonstrativo	*demon-strativ*	PIV 226 +
d.o	pronomo, adjektivo aŭ adverbo, servanta por montri personon aŭ aferon, k anstataŭi geston	*Demon-strativum*	PIV 226 +
denask-ulo		*Mutter-sprachler*	LKK 22
denota-cio	[sin.: *denotaĵo*]	*Deno-tat(ion)*	LKK 20
dentalo	kontoido, produktata per la alproksimigo de la langa pinto al la supraj dentoj (pura d.o) aŭ al la supraj dentalveoloj (alveola d.o)	*Dental, Al-veodental*	PIV 228 +
denten-pro-krasta			LAE 24
dependa	subordigita	*abhängig*	PIV 856
d.a demando epiteta			PAG 322
d.a demando objekta			PAG 313
d.a demando predika-tiva			PAG 318
d.a demando subjekta			PAG 311
d.o-gra-matiko		*Dependenz-grammatik*	LKK 15
d.orilato		*Dependenz-verhältnis*	LKK 50
depon-ento	verbo montranta pasivajn formojn kun aktiva senco	*Deponens*	EVE 194
deriv-ado	ago de derivanto	*Derivation*	PIV 229 +
d.aĵo	vorto derivita de alia	*Derivat*	PIV 229 +
d.i	devenigi vorton de alia	*derivieren*	PIV 229 +
d.ilo	= *afikso*	*Deriva-tionsaffix*	PIV 229 +
derivita adverbo	La d.a a.o estas tia nur pro almetita finaĵo -e kaj ne povas esti uzata sen ĝi	*abgeleite-tes Adverb*	PAG 117
deriv-sistemo		*Deriva-tionssystem*	PAG 520
deskrip-ta em-piriismo	[*deskripta* ankaŭ en LKK 15]		LAE 12

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
determi-na ad-jektivo	servas por esprimi ian rilaton aŭ determinon		PAG 90
deter-minanto	vorto aŭ sintagmo, kiu determinas alian vorton aŭ sintagmon	*Deter-minans*	PIV 231
	povas rilati al substantivo kaj ĝin determini [*pronom-adjektivo, determina adjektivo*]		PAG 70 +
deter-minato	Rilate al la suplemento aŭ epiteto, la vorto kompletigita de ili estas nomata d.o. [sin.: *kerno-vorto*, GDE 6.2.1]	*Deter-minatum*	PAG 55, 184 +
d.i	malvastigi la sencamplekson de vorto, indikante ĝiajn rilatojn al aliaj vortoj aŭ al la aluditaj cirkonstancoj	*determi-nieren*	PIV 231 +
d.ilo			LAE 48
d.o		*Determi-nierung*	GDE 5.3.2
d.o difina	oni precize montras, pri kio temas		PAG 94
d.o elekta	oni indikas, ke oni elektas la objekton el pli-malpli difinita grupo, el limita nombro da similaj objektoj		PAG 94
d.o kvalita	oni aludas ies kvaliton		PAG 94
d.o mal-difina	oni indikas, ke la objekto apartenas, almenaŭ en nia konscio, al nenia difinita grupo		PAG 94
d.o nedifina	oni esprimas, ke io estas nek konata, nek antaŭe priparolita		PAG 94
deverba		*deverbal*	LKK 37
devio			LKK 22
diakrita	servanta por distingi	*diakritisch*	PIV 235
dia-krona	Kiam la reguloj mem ŝanĝiĝas tra la jaroj, temas pro procezoj d.aj	*diachron*	LAE 23
	temanta pri la historia evoluo		PIV 235
dialekta vorto		*Dialektwort*	LKK 52
dialekto	idiomo, konsiderata kiel unu el la formoj de difinita lingvo	*Dialekt*	PIV 235 +
d.ologo	specialisto pri d.ologio	*D.ologe*	PIV 235
d.ologio	esploro de la d.oj de difinita lingvo	*D.ologie*	PIV 235
diatezo	verba voĉo (nome *aktivo*, *medialo*, *pasivo*)	*Diathese*	EVE 194
dierezi	elparoli diereze du vokalojn		PIV 236
d.o	dusilabiga prononco de diftongo	*Diärese*	PIV 236
difina		*definit*	LKK 38 +
difinita konjuga-cio	[hungara gramatiko; malo: *nedifinita k.o*, LKK 40]		LKK 40
diftong-igi		*diph-thongieren*	LKK 30
d.o	Vokala sono, en kiu la lango moviĝas de unu pozicio en la buŝo al alia.	*Diphthong*	PMEG
	vokalo, kiu ŝanĝas unufoje sian tembron dum la eliĝo; kombino de du malsamaj vokoidoj, unusilabe prononcataj, el kiuj unu estas vokalo k la alia konsonanto		PIV 238 +
diglosio	dulingva situacio, en kiu unu el la lingvo havas pli malaltan socian pozicion	*Diglossie*	PIV 238
digrafo	grupo de du literoj uzataj por reprezenti unu solan fonemon [=*digramo*]	*Digraph*	EVE 194
digramo	grupo de du grafemoj uzataj por prezenti unu fonemon [=*digrafo*]		PIV 238 +
diminu-tivo	vorto, formita el alia vorto per speciala sufikso, kiu esprimas la saman ideon en malpliigita, malfortigita grado	*Diminuti-vum*	PIV 240 +
disdia-lektiĝi	evolui al diversaj dialektoj	*in Dialekte zerfallen*	PIV 235
disleksio		*Dyslexie*	LKK 29
distinga		*distinktiv*	LAE 20

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
d.a trajto	[fon.]	*Unter-scheidungs-merkmal*	LKK 33 +
d.ivo			LAE 21
distri-bua nu-meralo		*Zuteilungs-zahlwort*	ASE XV
distri-buciona-lismo			PAG 14
distribu-epiteto			LKK 46
distri-buo		*Distribution*	LKK 33
disvast-iĝi	[pp lingvoj]	*sich ausbreiten*	LKK 13
divers-objekta	[verbo]		PAG 242 +
domi-nanta	[lingvo]	*dominant*	LKK 23
duagra-da sub-propozi-cio			PAG 294
dualo	deklinacia k konjugacia nombro, uzata, kiam oni parolas pri du aferoj	*Dual*	PIV 259 +
dudirek-ta verbo	povas trafi samtempe du objektojn, el kiuj ĝenerale unu estas nomo de persono, kaj la alia, nomo de afero		PAG 241 +
duele-menta	[kunmetaĵo]	*zweigliedrig*	PAG 392
dukom-pleksa	[kunmeto]		PAG 415
dulingv-ismo		*Zweispra-chigkeit*	LKK 23
duobl-aĵo	ĉiu el du vortoj, devenintaj el unu sama vorto en fontlingvo		PIV 259
		Synonym	PAG 435 +
duobla negacio		*doppelte Verneinung*	PAG 127
duobligo	ripeto de (parto de) la radiko komence de vorto	*Redupli-kation*	EVE 194
duon-akcenta	vortoj d.aj, enklitikoj	*enklitisch*	PAG 41
duon-mal-vasta		*halb geschlossen*	LAE
duon-vasta		*halb geöffnet*	LAE
duon-vokalo	sono, kiu laŭ la elparola maniero estas (mallonga) vokalo, sed kiu rolas en la lingvo kiel konsonanto	*Halbvokal*	PMEG +
	fonemo, kiu funkcias kiel konsonanto, tamen similas al vokaloj en sia artikulacio		LAE 18
duopa prepozi-tivo			PAG 253
durativo	verba subaspekto k eco de morfemoj aŭ vortoj, kiuj prezentas la procezon en ĝia malvolviĝo, kiel daŭran [Sin. *subaspekto de daŭro*, LKK 44]	*Durativ*	PIV 261 +
ec-pro-pozicio	esprimas, ke ia aĵo (persono aŭ afero) posedas ian kvaliton		PAG 215

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
eĝo	[ĉe arbofiguro]		LKK 50
ejektivo	kontoido (plej ofte plozivo), prononcata per laringe elpuŝata aero k glota fermo	*Ejektiv*	PIV 270 +
ekkria vorteto	Vorteto, kiu esprimas senton. Ekzemple ho, he, ha, lo, stop, baf. Tradicie nomata *interjekcio*.	*Interjektion*	PMEG
eks-akcenta	silaboj e.aj (t.e. akcenta silabo de flankelemento, kiu perdis sian akcenton, ĉar ĝin senpere sekvas la akcenta silabo de la ĉefelemento)		PAG 43
eks-kluziva	[pp personpronomoj]	*exklusiv*	LAE 61
eks-pansio	aldono de leksikaj elementoj al frazeologia bazo		FEF 94
ekviva-lento	ambaŭ substantivoj havas signifon kun precize sama amplekso		GDE 6.2.1 +
ekzista kvant-izanto			LKK 39
elativo		*Elativ*	PAG 62
eldiro		*Äußerung*	LKK 27
elemen-to		*Konstituente*	LKK 36
elfali		*ausfallen*	LKK 40
elipso	forigo de unu aŭ kelkaj vortoj ne nepre necesaj por la kompreno	*Ellipse*	EVE 194 +
	procedo, konsistanta en la ellaso de lingvaj eroj, sintakse necesaj, sed subkomprenataj pro la frazkonstruo aŭ la komunika situacio		PIV 282
elizii	forigi per elizio	*elidieren*	PIV 283 +
e.o	ellaso, en la skribo aŭ en la prononco, de la fina vokalo de vorto, en difinitaj kondiĉoj	*Elision*	PIV 283 +
emfazo	pli forta prononcado de la parolo; insista pligrandigo, afekta aŭ ne, en la tono k esprimmaniero	*Emphase*	PIV 285 +
enalago	frazfiguro, kiu konsistas en la ŝanĝo de akordo inter du gramatikaj elementoj; povas ŝanĝiĝi genro, nombro, persono, tempo aŭ modo	*Enallage*	PIV 287
endo-kopo	elpreno de silabo el la interno de vorto por alia uzo, ekz. kiel afikso aŭ kategoria rekonilo		EVE 194
en-klitiko	vorto senakcenta, prononcata kvazaŭ parto de la antaŭa vorto. Malo: *proklitiko*; [PIV: = *enklizaĵo*]	*Enklitikon, Proklitikon*	EVE 194 +
enkliz-aĵo	morfemo, kunfandiĝanta kun la antaŭa vorto	*Enklitikon*	PIV 289 +
e.o	kunfandiĝo de morfemo kun la antaŭa vorto, el kio rezultas unu fonetika kunaĵo	*Enklise*	PIV 289
enkorp-iga		*inkorpo-rierend*	LKK 13
enleksik-iĝi		*lexikalisiert werden*	LKK 53
enmetiĝi		*eingefügt werden*	LKK 40
epentezo	enmeto vortinterne de litero aŭ silabo sen etimologia pravigo	*Epenthese*	EVE 194
	aldono en vorto de neetimologia fonemo		PIV 291
epiteto	frazelemento, senpere determinanta substantivon, adjektivon aŭ adverbon k esprimanta ties econ, nomon aŭ intensogradon	*Epitheton, Attribut*	PIV 293 +
	adjektivo senpere karakterizanta substantivon kaj esprimanta ties unu kvaliton; substantivo senpere karakterizanta substantivon kaj esprimanta la kvaliton; adverbo, senpere karakterizanta adjektivon aŭ alian adverbon kaj esprimanta ties nuancon aŭ gradon de intenseco [sin.: *atributo*, LKK 46]		PAG 54
epitetpr-opozicio	[Sin. *subpropozicio epiteta*, l.c.]		PAG 318
e.o eksplika			PAG 320

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
e.o rekta	havas la funkcion de adjektiva epiteto		PAG 318
e.o nerekta	rilatas al iu substantivo de l´ ĉefprop-o. Tamen, ĝi rilatas al ĝi ne senpere, sed pere de prepozicio [sin.: *subpropozcio suplementa*; l.c.]		PAG 322
e.o rilata			PAG 318
ergativo	en iuj lingvoj (ekz. eŭska) kazo de la subjekto de transitivaj verboj	*Ergativ*	PIV 295 +
escepto		*Ausnahme*	LKK 40
esceto	grafemo de la germana alfabeto (ß), ekzistanta nur minuskle; anstataŭigebla per *ss*	*Eszett*	PIV 297
esper-antismo	lingva apartaĵo de Eo imitita de alia L.I.	*Esperan-tismus*	EVE 194 +
esper-antologo	specialisto pri esperantologio	*Esperanto-loge*	PIV 299
e.io	lingvistika studo de Eo	*Esperanto-logie*	PIV 299
esprimo		*Ausdruck*	LKK 52 +
estant-eco	prezenco	*Präsens*	PIV 300 +
estiĝ-loko	[kp. *artikulacia loko/punkto*]	*Artikula-tionsort*	PAG 47
estiĝ-maniero	[kp. *artikulacia maniero*]	*Artikula-tionsart*	PAG 47
estinteco	preterito, pasinteco	*Präteritum*	PIV 300 +
e.onteco	futuro	*Futur*	PIV 300 +
etimo	vorto, de kiu alia vorto devenas	*Etymon*	PIV 304 +
e.logia figuro	netransitiva verbo ricevas objekton, konsistantan el samradika substantivo	*Figura ety-mologica*	PIV 304 +
e.logio	1. scienco pri la origino de la vortoj 2. la historio de vorto ekde ĝia etimo ĝis ĝia nuna formo k signifo	*Etymologie*	PIV 304 +
e.ologo	specialisto pri etimologio	*Etymologe*	PIV 304
etnolin-gvistiko		*Ethno-linguistik*	LKK 19
eŭfem-ismo	stilfiguro, konsistanta en la uzo de nepreciza dirmaniero, por mildigi la krudecon de la ĝusta vorto	*Euphe-mismus*	PIV 304 +
E-vorteca vorteto	Vorteto, kiu povas roli simile kiel E-vorto en frazo, kvankam ĝi ne havas E-finaĵon. Ekzemple tiam, kiel, iom, nenie, tre, ankoraŭ, hodiaŭ, ĉi, for. Tradicie nomata "primitiva adverbo".	*ursprüng-liches Adverb*	PMEG
E-vorto	Vorto kun la finaĵo E. Tradicie nomata "adverbo", sed la vorto adverbo inkluzivas ankaŭ multajn vortetojn, kiuj ne havas E-finaĵon. Tiaj vortetoj nomiĝas en PMEG *E-vortecaj vortetoj*.	*Adverb*	PMEG
faktitiva verbo	ig-verbo. sin.: *kaŭzativa verbo*	*faktitiv, kausativ*	EVE 194 +
f.o	verboformo, prezentanta la agon kiel trudatan de la subjekto al iu, kiu plenumas ĝin pro ties efiko	*Faktitivum*	PIV 312 +
falanta	[prozodio] [sin.: *malsuprenira*, KEV 327]	*fallend*	LKK 33
fanda	La vorto konsistas ordinare el pluraj morfemoj, almenaŭ en iom abstrakta senco; sed estas neeble segmenti la vorton, ke videbliĝu respondado po unu kontraŭ unu inter apartaj vortsegmentoj kaj apartaj gramatikaj kategorioj kaj signifoj. La morfemoj do estas kunfanditaj, neapartigeblaj.	*fusionierend, flektierend*	LAE 27 +
fandaĵo	= *fleksio*		LKK 36
farin-galo		*Pharyngal*	LKK 31 +
femala	inseksa	*weiblich*	PIV 325+

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
femina	in-genra [sin.: *feminena*, l.c.]	*feminin*	KEV 136
fermita	a) (pp silabo) finiĝanta per konsonanto; b) (pp vokalo) malvasta	*geschlossen*	PIV 327 +
f.a klaso	[sin.: *f.a kategorio*]	*geschlosse-ne Wortart*	LKK 39
fiks-(lok)a	[akcento]	*fest*	LKK 32, 50
f.a kom-plemento			LKK 46
fiks-objekta	[verbo]		PAG 241 +
fiktivo	us-modo	*Konditional*	PIV 333
finaĵ-bezona	[morfemo, Sin. *nememstara*]	*gebunden*	LKK 35
f.o	Lingva elemento, kiun oni metas post radiko, kunmeto aŭ vorteto, por fari vorton, aŭ por ŝanĝi la signifon de vorto. O, A, E, I, AS, IS, OS, US kaj U estas vortklasaj finaĵoj. J estas multe-nombra finaĵo. N estas rolfinaĵo. en Eo, morfemo, devige markanta la finan limon de vorto	*Endung, Flexionsaffix*	PMEG + PIV 336
finalo	[kazo]	*Finalis*	PAG 62
finiĝo	*=finaĵo*	*Endung*	PAG 19
finitivo	modalo, kiun alprenas verbo, rolanta kiel predikato	*Finitiv*	PIV 337 +
finn(o)-ugra	rilata al grupo de lingvoj, devenanta el la praa f.a lingvo	*finno-ugrisch*	PIV 337
flank-akcento		*Neben-akzent*	LKK 32
flankele-mento		*(Vorder-glied)*	PAG 392 +
f.o disfala	[duoblaj f.oj,] kiuj memstare ne povas stari kune, sed kiujn nur la ĉefelemento kunkroĉas en unu vortkunmeton		PAG 410
f.o duobla	la lasta elemento [de trielementa kunmetaĵo] rilatas al la du antaŭaj elementoj		PAG 408
f.o kuntena	[duoblaj f.oj,] kiuj estas analizebla laŭ la vortefikaj reguloj, do povas formi memstaran vortkunmeton		PAG 409
flankko-mplekso			PAG 415
f.o disfala	La f.o konsistas el elementoj, kiuj ne povus formi memstaran kunmeton, kiujn do kunkroĉas sole la ĉefmembro		PAG 416
f.o kadra	La f.o havas ĉefelementon latentan, kiu siavice estas ĉefmembro de pli-ol-trielementa kunmeto.		PAG 416
f.o kuntena	La f.o estas vortkunmetaĵo farita laŭ la [vortefikaj] reguloj, aŭ laŭ la reguloj regantaj en la trielementaj vortoj.		PAG 416
fleksia	*= fanda* prezentanta fleksio(j)n	*flektivisch*	LAE 27 + PIV 343
f.i	modifi (vorton) laŭ deklinacio aŭ konjugacio	*flektieren*	PIV 343 +
f.o	ĉiu el la modifoj, kiujn alprenas morfemoj en la deklinacio kaj konjugacio	*Flexion*	PIV 343 +
fokuso		*Fokus*	LKK 50
fonema	(pp transskribo) tia, ke ĉiu fonemo de la koncerna lingvo estas reprezentata per ununura simbolo, sen specialaj simboloj por alofonoj	*phonemisch*	PIV 352
f.iko	studo pri la fonemoj de lingvo	*Phonemik*	PIV 352

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
f.o	Ĉiu f.o estas klaso de parolsonoj (aŭ 'familio da sonoj') uzataj en iu lingvo en tia maniero, ke la diferencoj inter ili ne estas ekspluatataj por distingi vortojn. Necesas ankaŭ, ke la alofonoj apartenantaj al tia fonemo estu fonetike similaj inter si.	*Phonem*	LAE 16 +
			PIV 352
	la plej malgranda fonologia unuo		GDE 2.2
	La f.o estas baza fonologia unuo, kapabla diferencigi signifojn.		
f.sistemo	[Sin. *f.aro*, LKK 33]	*Phonem-system*	LAE 17 +
f.-varianto	= *alofono*		LKK 33
foneto		*Phon*	100-JARA 68
fonetika	rilata al fonetiko	*phonetisch*	PIV 352 +
f.eco			PAG 39
f.isto	sciencisto pri fonetiko	*Phonetiker*	PIV 352
f.o	1) scienco, kiu studas la sonojn de lingvo(j); sin.: *sonscienco* ; 2) fonetismo	*Phonetik*	PIV 352 +
fonet-ismo	sona konsisto de la vortoj kompare kun la skriba	*Lautgestalt*	PIV 352 +
fono-logia sistemo	La fonemoj de iu definita lingvo aŭ dialekto kaj la regularo, laŭ kiu ili estas kunmeteblaj, konsistigas ĝian f.an s.on	*Phonem-system*	LAE 18
f.o	studo de la sonoj de lingvo, kiel konsistigantaj unu sistemon de kontrastaj unuoj	*Phonologie*	PIV 353 +
	La f.o studas sonojn, kiuj konsistigas la sonan sistemon de la lingvo.		GDE 2.1
fonto-lingvo		*Quell-sprache*	LKK 24
formala lingvo	Matematika kalkulo, lingvo kies sintakso (kaj ideale ankaŭ semantiko) havas matematike rigoran difinon.	*künstliche Sprache*	PKL
form-anto	bendo de harmonaj frekvencoj, karakterizanta parolsonon		PIV 355
formorti	[pp lingvo]	*aussterben*	LKK 13
forteno	malferma aŭ vastiga movo, kiu sekvas la *tenon* konsistigas la trian parton de kompleta konsonanto, preparante la gliton al la sekvanto sono		PIV 1146
frakcio		*Bruchzahl*	GDE 5.4.4
frazak-cento		*Satzakzent*	LKK 32 +
f.analizo		*syntaktische Analyse*	LKK 50
f.aranĝo	maniero, kiel oni aranĝas frazon [sin.: *vortordo*, LKK 50]	*Wort-stellung*	PIV 104 +
f.ele-mento	sintagmo, rigardata laŭ ĝia funkcio en la frazo [sin.: *frazero*, LKK45]	*Satzteil*	PIV 282 +
f.o ka-rakteriza	epiteto, suplemento		GDE 6.1
f.o struktura	subjekto, predikato, objekto, adjekto		GDE 6.1
f.en-konduk-ilo	Vorteto, kiu enkondukas subfrazon, kaj ligas ĝin al ĝia ĉeffrazo. Ekzemple ke, ĉar, dum, kiam, kvankam. Tradicie nomata *subjunkcio*.	*Subjunktion*	PMEG
frazeo-grafia			FEF 21
frazeo-logiaĵo	sintagmo fiksita k apartenanta al frazeologio [sin.: *fiksa esprimo, lokucio, idiomaĵo, idiotismo*, LKK 53]		PIV 366 +
f.o	frazaranĝo propra la iu lingvo aŭ al iu lingvouzanto	*Phraseo-logie*	PIV 366 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
frazeto	Malpreciza esprimo por grupo de vortoj, kiuj iel kunapartenas. Uzata ĉefe kiam temas pri vortfarado. Vidu frazetvorto. Tradicia esprimo por "frazeto" ne ekzistas.	*Phrase, Syntagma*	PMEG
f.et-vorto	Speco de kunmetita vorto farita el frazeto (vortgrupo), kiun oni vortigis per aldono de ia posta elemento (ekz. vortklasa finaĵo). Vidu kombino. Tradicia esprimo por "frazetvorto" ne ekzistas.	*Zusammen-rückung*	PMEG
f.figuro	lingvofiguro, koncernanta la sintakson		PIV 332
f.-melodio	= *prozodio*		LKK 32
frazo	Kompleta eldiro kun ĉefverbo kaj normale ankaŭ aliaj frazpartoj. Tradicie nomata *propozicio*.	*Satz*	PMEG
	eldiraĵo aŭ parto de teksto, kies konstituantoj havas difinitan funkcion, k kies celo estas esprimi ion pri io		PIV 365 +
f.o elipsa		*elliptischer Satz*	LKK 47
f.o kom-pleksa	[sin.: *f.o kunmetita*]	*komplexer Satz*	LKK 47
f.o kom-plement-ita			LKK 47
f.o mini-muma		*Minimalsatz*	LKK 47
f.o plur-oble ku-nmetita			LKK 47
f.o simpla		*einfacher Satz*	LKK 47
f.o-strukturo		*Satzstruktur*	LKK 50
f.tipo		*Satzart*	LKK 49
f.temo		*Thema*	LKK 50
f.parto	Vorto aŭ vortgrupo, kiu ludas unu frazrolon.	*Phrase*	PMEG
f.rolo	Rolo, kiun frazparto rolas en frazo. Tradicie nomata *frazelemento*.	*Satzteil*	PMEG
f.sin-takso	parto de la sintakso, koncernanta la grupiĝon de propozicioj en frazon		PIV 1045 +
f.vorto			LKK 38
fremda vorto		*Fremdwort*	LKK 52
frikativo	ĉe f.o la aerfluo trapasas mallarĝan malfermaĵon, sen antaŭa interrompo de la fluo	*Frikativ*	LAE 17
	kontinua parolsono, produktata per malvastigo de la buŝkanalo, tra kiu la spirblovo eliras, naskante nur frotan bruon		PIV 367 +
funkcia grama-tiko	[sin.: *laŭfunkcia g.o*, l.c.]	*funktionale Grammatik*	LKK 15
funkcia verbo		*Funktions-verb*	FEF 47
funkci-vorto		*Funktions-wort*	LKK 35, 39
futuro	tenso, uzata, kiam oni esprimiĝas pli frue, ol la aludata procezo [sin.: *estonteco*, LKK 42]	*Futur*	PIV 377 +
	spaca imagbildo		LV 440
genealo-gia	= *geneza*	*genetisch*	LAE 14
genera grama-tiko	Formala priskribo de la sintakso de lingvo per aro da derivreguloj	*generative Grammatik*	PKL +
genera-		*generative Grammatik*	PAG 14

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
tivismo			
geneza		*genetisch*	LAE 14
genitivo	kazo, kiu, se uzata sen prepozicio, montras posedon, kvaliton, la tuton, de kiu oni prenas parton ktp	*Genetiv*	PIV 389 +
genro	unu el la diversnombraj gramatikaj kategorioj, inter kiujn multaj lingvoj dispartigas la substantivojn, pronomojn (kun akordaj konsekvencoj por la adjektivoj k verboj)	*Genus*	PIV 389 +
g.karak-terizilo		*Sexus-markierung*	PAG 60
german-ismo		*German-ismus*	LKK 53
german-isto		*Germanist*	LKK 20
gerun-dio	(en lat.) deklinaciebla infinitivo, konsiderata kiel substantiva formo de verbo; (en diversaj lingvoj, ekz. slavaj) adverba formo de verbo, kun senco de dependa propozicio [sin.: *adverba participo*, LKK 39]	*Gerundium*	PIV 391 +
gesto-lingvo		*Zeichen-sprache*	LKK 13
gingiv-alo	palatalalveolaro; sin.: *palatalalveolsono*	*Palatal-aveolar; Alveolar*	PIV 393 +
	la malhelpo estiĝas inter la langopinto kaj la dentkarno super la supraj antaŭaj dentoj		PAG 47
glitanto	parolsono fonetike vokoida k fonologie konsonanta	*Halbvokal*	PIV 397
glosema tiko		*Glossematik*	PAG 14
glota plozivo	parolsono, produktata de la abrupta fermiĝo k malfermiĝo de la gloto ekz. en lingvoj dana k germana, antaŭ vokalo komencanta vorton)	*Knacklaut*	PIV 890 +
glotalo	[fon.]	*Glottal*	LAE 18 +
glotigita	(pp parolsono) tia, ke dum ĝi aŭ dum parto de ĝi la gloto estas fermita	*glottalisiert*	PIV 399
gnomika	kio estas vera en iu ajn tempo	*gnomisch*	PAG 157
gradig-ebla		*steigerbar*	LKK 42
gradigi	[adjektivon]	*steigern*	LKK 42
grado	ĉiu el la manieroj, kiel oni povas esprimi la intenson de eco; pozitivo, komparativo, superlativo	*Gradus*	PIV 402
grafemo	baza elemento de la skribsistemo	*Graphem*	PIV 403 +
	baza ortografia unuo: litero, diakrita signo (supersigno), interpunkcia signo		GDE 3.2
grafio	[sin.: *grafismo*]	*Graphie*	KEV VII
graf-ismo	skriba konsisto de la vortoj kompare kun la prononca [sin.: *grafio*]	*Graphie*	PIV 403 +
grama-tika genro		*gram-matisches Geschlecht*	PAG 60
g.ilo			LV 440
g.isto	specialisto pri g.o	*Gram-matiker*	PIV 404
g.o	1. scienco pri la lingvaj reguloj 2. tuto de la reguloj, kiujn oni devas observi por ĝuste paroli aŭ skribi difinitan lingvon	*Grammatik*	PIV 404 +
g.o historia	studanta la historion de la formigo de la reguloj	*historische Grammatik*	PIV 404 +
g.o priskriba	priskribanta nur la nunan staton de la reguloj	*synchrone Grammatik*	PIV 404 +
grupo de kon-sonantoj		*Konsonan-tengruppe*	LKK 31
guturalo		*Guttural*	PAG 40
ĝemela			PAG 118

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
adverbo			
ĝ.a paro			FEF 131
ĝenerala grama-tiko	scienco pri la reguloj komunaj al ĉiuj lingvoj	*allgemeine Sprachwis-senschaft*	PIV 404
ĝ.a lingvo-scienco	= *ĝ.a gramatiko*	*allgemeine Sprachwis-senschaft*	PIV 1013 +
ĝerman-ida	karakterizanta lingvon, devenantan de la ĝermana dialektaro	*germanisch*	PIV 418
haĉeko	[sin.: dukorno, PIV 610]	*Haček*	KEV 340
hapakso	vorto troviĝanta nur unu fojon en verko aŭ en tuta lingvo, en difinita epoko [sin.: *unufoja vorto*, LKK 56]	*Hapax legomenon*	PIV 424 +
haplo-grafio	eraro de kopiisto, konsistanta en la manko de unu aŭ pluraj vortoj k ordinare kaŭzita de la proksimeco de du samkomencaj aŭ samfinaj vortoj	*Haplo-graphie*	PIV 424
haplo-logio	ellaso de unu el du identaj silaboj sekvantaj unu la alian	*Haplologie*	EVE 194
help-verbo	1. v.o, kies rolo estas enkonduki pli gravan semantikan nocion sub formo de predikativo aŭ de infinitivo; 2. en diversaj lingvoj, v.o, uzata kiel parto de kompleksaj tensoj	*Hilfsverb*	PIV 1223 +
hiato	senpera sinsekvo de vokaloj, aŭ interne de unu vorto, aŭ inter la fino de unu vorto k la komenco de alia	*Hiat*	PIV 437 +
	La h.o estas renkontiĝo de du vokaloj		GDE 2.7
hind-eŭropa	epiteto, per kiu la lingvistoj karakterizas la ne senpere konatan lingvon, de kiu devenas plejparte la nunaj lingvoj eŭropaj (ĝermanaj, latinidaj, slavaj k.a.) k pluraj aziaj (hindustana, persa k.a.), aŭ tiujn devenintajn lingvojn mem	*indoger-manisch*	PIV 440 +
hiper/grekismo (ktp.)	trokorekta formo kredata esti pli ĝusta ol la formo kiun ĝi anstataŭas	(kp. *hyper-urban*)	EVE 194
hiper-onimo	vorto, kiu havas pli malgrandan nombron da sematikaj trajtoj, ol alia, nomata *hiponomio* [sin.: *superordita nocio*, LKK 51]	*Hyperonym*	PIV 441
hip-onimo	vorto, kiu havas pli grandan nombron da sematikaj trajtoj, ol alia, nomata *hiperonomio* [sin.: *subordita nocio*, LKK 51]	*Hyponym*	PIV 442 +
hipo-takso	sintaksa procedo, en kiu la dependorilatoj de propozicioj estas markitaj per ligiloj (konjunkcioj k subjunkcioj)	*Hypotaxe*	PIV 443
historia lingvo-scienco		*historische Sprachwis-senschaft*	PIV 1013
homa lingvo	Neformala lingvo funkcianta kiel ĉefa rimedo de interhoma komunikado; ĉia etnolingvo aŭ Esperanto.	*natürliche Sprache*	PKL
homo-fono	morfemo aŭ vorto foneme identa kun alia morfemo aŭ vorto	*Homophon*	PIV 447
hom-onimo	vorto, kiu havas la saman formon, kiel alia, sed malsaman sencon	*Homonym*	PIV 448 +
idiolekto		*Idiolekt*	LKK 55
idiom-eco	[la travideblo de] la semantika rilato inter figura kaj laŭvorta signifo		FEF 10
i.o	parola komunikilo de difinita homgrupo	*Idiom*	PIV 458 +
idiosin-krazio			LEH V 183
idiot-ismo	sintagmo propra al iu idiomo, sen sintaksaj similaĵoj en aliaj idiomoj; sin.: *idiomaĵo* [kp. *frazeologiaĵo*]	*Idiotismus*	PIV 458 +
ilativo	kazo indikanta enpenetron en ion	*Illativ*	EVE 194
imaga modo	US-formo de verbo. Ĝi montras, ke la ago aŭ stato ne estas reala, sed nur imagata, fantazia. Ankaŭ nomata US-modo aŭ US-verbo. Tradicie nomata *kondicionalo.*	*Konditional*	PMEG

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
imperativo	modo, per kiu multaj lingvoj esprimas la ordonon en sendependa propozicio	*Imperativ*	PIV 465 +
imperfekta preterito		*'Past continuous'*	LKK 42
i.a prezenco		*'Present continuous'*	LKK 42
imperfektivo	verba aspekto, per kiu la procezo estas prezentata kiel senlima (pro daŭro aŭ ripeto)	*Imperfektiv*	PIV 465 +
imperfekto	tenso, ekzistanta en diversaj lingvoj k uzata por esprimi daŭrantan aŭ kutima procezon en la pasinteco	*Imperfekt*	PIV 465 +
ina		*feminin*	LAE +
indefinitivo	pronomo nedifina	*Indefinitpronomen*	PAG 70
indika frazo	= *deklara frazo*	*Aussagesatz*	LAE
indikativo	modo, prezentanta procezon kiel realaĵon, ne dependantan de volo aŭ fiktiva hipotezo	*Indikativ*	PIV 471 +
individuiga		*individualisierend*	PAG 77
inesivo	[kazo]	*Inessiv*	KEV 198
infanlingvaĵo		*Kindersprache*	LKK 54
infikso	afikso, kiu enmetiĝas interne de radiko	*Infix*	PIV 473 +
infinitiva grupo		*Infinitivkonstruktion*	LKK 44
i.a suplemento			PAG 205
infinitivo	modalo, prezentanta la procezon en plej ĝenerala, sendifina maniero; en multaj lingvoj la i.o estas transira formo inter verbo k subst.; [sin.: *i-modalo*, PIV 474; *sendifina modalo*, LKK 38]	*Infinitiv*	PIV 474 +
infleksio	fleksio per ŝanĝo de vokala fonemo interne de morfemo	*(Ablaut)*	PIV 474
ingenro		*Femininum*	LKK 41
injektivo	parolsono, prononcata per ĝislaringe ensuĉata aero k glota fermo	*Injektiv*	PIV 476 +
inkluziva	[pp personpronomoj]	*inklusiv*	LAE 61
inkoativo	per kiu oni prezentas agon konsideratan en ĝia komenco [sin.: *komenca*, LKK 43]	*Inchoativ*	PAG 133 +
instrumentalo	kazo, kiu, se uzata sen prepozicio, esprimas i.a. la instrumenton, la rimedon, per kiu efektiviĝas la procezo (ekz. en slavaj lingvoj)	*Instrumental*	PIV 480 +
instrumentnomo		*Nomen instrumenti*	GDE 4.8
intensa verbo	verbo derivita de alia verbo por marki intensecon de la ago	*Intensivum*	EVE 194
interjekcio	vortospeco, povanta funkcii kiel frazo, k esprimanta subitan psikan ekmovon; oni povas distingi i.ojn alvokajn, forpelajn, instigajn k sentesprimajn	*Interjektion*	PIV 483 +
interlingvistiko	scienco, kiu esploras la kondiĉojn lingvosciencajn, kulturajn k sociologiajn de komuna normo	*Interlinguistik*	PIV 682 +
intermetita			LKK 49
Internacia Fonetika Alfabeto		*IPA*	LAE 9

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
internaciismo	internacia vorto aŭ esprimo [sin.: *internacia vorto*, LKK 52]	*Internationalismus*	EVE 194 +
interna fleksio	novaj formoj estas kreataj per ŝanĝo de la radiko	*interne Flexion*	GDE 4.4
interogativo	[pronomo demanda,] servas por demandi pri io aŭ iu [sin.: *demandovorto*, LKK 39]	*Interrogativum*	PAG 70, 83 +
interonimo	= *internaciismo*		LKK 26
interparolantoj			LKK 21
interpozitivo	cirkonstanca sintagmo, konsistanta en prepozicio antaŭata kaj sekvata de la sama substantivo		PIV 483 +
interpunkcio	1. ĉiu el la signoj, kiuj servas por apartigi la frazojn aŭ la diversajn frazpartojn; 2. sistemo k uzmaniero de tiuj signoj	*Interpunktion*	PIV 484 +
interteksteco			FEF 100
intonacio	frazmelodio, kaŭzata de la variado de la voĉa sonalto dum parolado en lingvo, kiu ne estas tonlingvo; ĝi povas esti informa (demando, emocio ks.)	*Intonation*	PIV 484 +
inversa	[vortordo ktp.]		LKK 50
i.aĵo	paroj kiel aĉeti-vendi, doni-ricevi		LAE 64
inversio	ŝanĝo de kutima ordo de la frazelementoj, aŭ sintakse deviga aŭ retorika	*Inversion*	PIV 485
italikaj lingvoj	la lingvoj de antikvepoka Italujo, precipe Latina, Oska, Umbra	*italisch*	EVE 194
iterativo	per kiu oni prezentas agon kiel plurfoje rekomenciĝintan kaj ripetitan [sin.: *ripeta*, LKK 37, 43]	*Iterativ*	PAG 133 +
izogloso	en la teritorio de lingvo aŭ dialekto, linio dividanta la lokojn, kiu diferencas inter si per iu lingva trajto	*Isoglosse*	PIV 492
izola	= *izolanta*		LKK 13
izolanta	En i.a lingvo ĉiu vorto estas kavazaŭ monolito, farita el unu bloko. La vortoj ne povas dividiĝi en morfemojn [...]. Ĉiu vorto konsistas el nedismetebla tuto/el nuda radiko. [sin.: *monosilaba*, LEH V 154]	*isolierend*	LAE 27
jido	germana dialekto, uzata precipe de la judoj el centra k orienta Eŭropo; sin.: *judgermana lingvo*	*Jiddisch*	PIV 498
junto	lingve signifa limo inter du morfemoj aŭ sintagmoj; simbolo #	*Junktur*	PIV 503 +
kadrita	angle *embedded*, france *enchâssé* [sin.: *enkorpigita*, LKK 49]	*eingebettet*	LAE 50 +
kakuminalo	parolsono, produktata per alproksimigo de la langopinto al la osta palato malantaŭ la gingivoj (ekz. iuj konsonatoj en lingvoj hindia, sarda k.a.)	*Retroflex*	PIV 512
kalkeo	tradukita pruntvorto. sin.: *paŭs(aĵ)o*	*Lehnübersetzung*	EVE 194
kanalo			LKK 21
kanao	ĉiu el la fonetikaj simboloj de la japana skribsistemo, prezentantaj silabojn po unu: *strekaj k.oj* (rektliniaj, uzataj por pruntvortoj, fremdaj nomoj ks.), *rondaj k.oj* (kurbliniaj, uzataj por fleksioj, partikuloj ks.)		PIV 521
k.aro	la tuto de la kanoj		PIV 521
kapvorto		*Stichwort*	LKK 54
karakteriza frazelemento			PAG 179
karesa nomo	[sin.: *karesnomo*, GDE 5.2.2]	*Kosename*	PAG 503
katafora	referencanta al posta elemento		PIV 542
k.o	sintaksa procedo, per kiu ripertiĝas sub alia formo, interalie per pronomo, posta vorto aŭ sintagmo de la frazo [sin.: *antaŭenmontra elemento*, LKK 39]	*Katapher*	PIV 541 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
kata-krezo	banaliĝinta metaforo	*Katachrese*	PIV 542
kategor-emo			PAG 14
kategori-a finaĵo		*Kategorial-suffix*	LKK 34
katego-rio-sufi-ksoido	sufiksoidoj, kiuj estas anstataŭaĵoj de la o-finaĵo	*Kategorial-suffixoid*	PAG 438
kaŭza verbo	ig-verbo, verbo esprimanta ke la subjekto igas fari la agon anstataŭ fari ĝin mem. sin.: *faktitiva verbo*	*kausatives Verb*	EVE 195
kaŭzalo	[kazo]	*Kausalis*	PAG 62
kazo	kategorio (ekzistanta en diversaj lingvoj), al kiu apartenas substantivoj, pronomoj aŭ adjektivoj laŭ sia sintaksa funkcio	*Kasus*	PIV 546 +
k.finaĵo		*Kasus-endung*	LKK 35
k.kadro			LKK 46
kine-gramo	lingvumas korpan konduton kiel gestoj aŭ mimiko		FEF 48
klako	parolsono, prononcata per per aero ensuĉata ĝis la velo, aŭ elpuŝata de ĝi, kun fermo de la voĉkanalo ĉe la velo (ekz. en la zulua lingvo)	*Schnalzlaut*	PIV 557 +
klara	(pp vokalo) palatala, akustike akuta		PIV 557
klasifo		*Klassifi-zierung*	LKK 39
kohero		*Kohärenz*	LKK 56
kojno-skribo	skribsistemo, uzata dum la dua k unua jarmiloj a.K. en la tuta Proksim-Oriento, k prezentanta silabojn per signoj, kies elementoj estas kojnoformaj	*Keilschrift*	PIV 1055
kolekt-iva			LKK 38 +
k.a ad-jektivo	k.aj a.oj estas: tuta, certa, ĉiu kaj ĉia		PAG 102
k.o	pronomo sumiga; sumigpronomo [sin.: *kolektiviga numeralo*, GDE 5.5.5]	*Kollektivum*	PAG 70, 84
kolokaĵo	[sin.: *ofta vortkombinaĵo*, LKK 52]		LKK 52
kom-bino	Speco de kunmetita vorto, en kiu la lasta parto (krom la vortklasa finaĵo), montras la bazan signifon. Tiu lasta parto nomiĝas ĉefelemento. Tio, kio staras antaŭ la ĉefelemento, precizigas la signifon, kaj nomiĝas precizigа antaŭelemento. Vidu *frazetvorto*. Tradicia esprimo por k.o ne ekzistas.	*Tatpuruṣa, Determina-tivkompo-situm*	PMEG
komen-ca verbo	ek-verbo, verbo indikanta komenciĝantan agon [sin.: *inkoativa*, LKK 43]	*ingressiv (, fientiv)*	EVE 195 +
komento	parto de la frazo, esprimanta tion, kion oni diras pri la temo		PIV 577 +
komita-tivo		*Komitativ*	PAG 62
kompa-ra gra-matiko	scienco pri la samecoj kaj malsamecoj de pluraj lingvoj, devenintaj el unu sama, kiujn oni komparas k klarigas unu per alia	*vergleich. Sprachwis-senschaft*	PIV 404
kompa-ra uni-versal-ismo			LAE 12
kom-paracio	sistemo, per kiu lingvo esprimas la diversajn gradojn de komparado	*Komparation*	PIV 579
	por esprimi gradojn de kvalito, la lingvoj uzas specialan sistemon, la k.on		PAG 91 +
k. absoluta	oni taksas la gradojn de la kvalito en si mem		PAG 91 +
k. relativa	oni taksas la gradojn de la kvalito rilate al alia komparata afero		PAG 91 +
kompar-	komparacio	*Komparation*	PIV 579

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
ado			+
kom-paracativo	komparacia grado, per kiu oni modifas adjektivojn aŭ adverbojn, por signifi, ke la econ, esprimatan de ĝi, posedas laŭ diversaj gradoj du komparataj objektoj aŭ personoj, aŭ ke unu sama objekto aŭ persono posedas tiun econ pli aŭ malpli ol, aŭ samgrade kiel alian komparatan econ: *supereca k.o* (esprimata per "pli...ol"), *malsupereca k.o* (esprimata per "malpli...ol"), *egaleca k.o* (esprimata per "tiel...kiel", "same...kiel"...) [sin.: *mezgrado*, LKK 42]	*Komparativ*	PIV 579 +
komplek-sa frazo	unuigas en si du aŭ plurajn propoziciojn	*komplexer Satz*	PAG 294
k.a pre-dikato			LKK 45
k.a tenso	[sin.: *tempo kompleksa*, GDE 5.6.2.]	*zusammen-gesetztes Tempus*	LKK 43
komple-menta	rilata al *komplemento*	*Ergänzungs-*	PIV 580 +
k.o	Frazparto, kiu diras, en kiu maniero, en kiu loko, en kiu tempo, per kiu ilo k.t.p., okazas la ĉefverbo. Ĉiu frazparto krom ĉefverbo, subjekto, objekto kaj perverba priskribo, estas komplemento. Tradicie nomata *adjekto*.	*Adjekt*	PMEG
	ĝenerala nomo por ĉiuj sintaksaj funkcioj en propozicio, k por frazelementoj kun tiaj funkcioj, rilate al la predikato	*Ergänzung, Angabe*	PIV 580 +
	ĉiuj terminoj de propozicio, krom la subjekto kaj la predikato, povas ricevi la ĝeneralan nomon k.o.		PAG 55
komple-tiva	(pp subpropozicio) havanta la funkcion de subjekto, predikativo aŭ objekto de la dependiga predikato		PIV 581 +
k.o	la subpropozicioj subjektaj, objektaj kaj predikativaj		GDE 6.4.2 +
k.o cela	indikas ion, kies eventualan plenumiĝon aŭ neplenumiĝon iu aŭ io celas aŭ iel por tio efikas		PAG 306 +
k.o demanda	konsistas el demanda prop-o, transformita en subprop-on		PAG 303 +
k.o eksplika		*Deklarativ-satz*	PAG 303 +
k.o implikita			PAG 305 +
k.o indika	simple asertas aŭ eksplikas ion faktan		PAG 306 +
k.o rilata		*Relativsatz*	PAG 303 +
k.o supoza	esprimas, ke la subprop-a ago estas eventuala		PAG 308 +
kom-pozito		*Kompositum*	ZPhon
komuna nomo	[substantivojn], kiuj servas por nomi klason, specon de uloj aŭ aĵoj, oni nomas la k.aj n.oj		PAG 59
k.a sub-stantivo			LKK 37
komuni-ka for-mulo	lingva esprimo kun eksplicita aŭ implicita frazokonstruo, kiun lingvo metas je nia dispono kiel pretan unuon por rutinaj situacioj		FEF 50
kondi-cionalo	en diversaj lingvoj modo, uzata por esprimi, ke la plenumo de procezo dependas de iu nerealigita kondiĉo; analoge en Eo la us-modo (*fiktivo*) [sin.: *kondiĉa modo*, LKK 43, *nereala modo*, ASE XV]	*Konditional*	PIV 586 +
kondiĉ-ita	[pp alofonoj]	*konditioniert*	LAE 22
kongru-eco		*Vereinbar-keit*	LKK 52
konjugi	konjugacii	*konjugieren*	PIV 592

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
kon-jugacii	laŭvice elciti ĉiujn formojn de verbo, je ĉiuj personoj, tensoj k modoj	*konjugieren*	PIV 592 +
k.o	1. sistemo de la diversaj verbaj formoj, per kiu iu lingvo esprimas la katergoriojn de voĉo, modo, tenso, persono kc; 2. interne de unu tia sistemo, ĉiu el la diversaj serioj, kiujn ekskluzive allasas unu aŭ alia el la klasoj de verboj	*Konjugation*	PIV 592 +
kon-junkcio	nevaria vortospeco, uzata por kunligi du aŭ plurajn frazelementojn de sama funkcio	*Konjunktion*	PIV 592 +
	ĝi servas por ĉemeti du aŭ plurajn frazelementojn		PAG 54
konota-cio	valoro elvokiva, aluda, aldone al la denotacio; sin.: *kromnocio*	*Konnotation*	PIV 594 +
konson-antismo	konsonantaro de iu vorto	*Konsonan-tismus*	EVE 195
konso-nanto	Ĉiu litero aŭ sono en Esperanto krom A, E, I, O kaj U, kiuj estas vokaloj.	*Konsonant*	PMEG +
	1. fonemo nesilabiga; 2. grafemo, reprezentanta k.on		PIV 597
k.ŝoviĝo	fenomeno, konsistanta en la sistema transformo de kelkaj k.oj en aliajn, kun najbara artikiga punkto; Sin. *konsonantmutacio* [PIV 391]	*Lautver-schiebung*	PIV 597
k. eksploda	plozivoj	*(Ex)Plosiv*	PAG 47
k. eksplod-frota	afrikatoj	*Affrikate*	PAG 47
k. flua	likvidoj	*Liquida*	PAG 47
k. frota	frikativoj	*Frikativ*	PAG 47
k. lipa	labialoj	*Labial*	PAG 47
k. naza	nazaloj	*Nasal*	PAG 47
k. gorĝa	velaroj aŭ guturaloj	*Velar*	PAG 47
k. palata	palataloj	*Palatal*	PAG 47
konsti-tuanto	[sin.: *konstituento, komponanto*, LKK 50]	*Konstituente*	LAE 49
konstrui		*konstruieren*	PIV 599 +
kon-tinua	(pp parolsono) havanta tenon, kiu povas esti kontinuigita	*(Dauerlaut)*	PIV 601 +
konto-ido	sono kun obstrukco, plena aŭ parta, de la voĉa kanalo; sin.: *nevokoido*		PIV 601
kontras-ta ak-cento		*Kontrast-akzent*	LKK 32
kontr-aŭgra-matika	ne konforma al la gramatiko en difinita lingvo	*ungram-matisch*	PIV 404 +
konven-cia	[*k.a signo*]		LKK 20
kopula-tivo	kazo de la predikativo en iuj lingvoj (ekz. la zulua)	*Kopulativ*	PIV 606 +
kopulo	verbo de la speco esti, iĝi, resti, ŝajni, kies ĉefa rolo estas ligi la subjekton al la *predikativo*	*Kopula*	LAE 42 +
	verbo, kiu akompanas predikativon por konstitui kun ĝi predikaton		PIV 606
	esprimas rilaton inter ulo aŭ aĵo kaj al ĝi apartenanta kvalito, kaj havas, kiel propran signifon, nur la naturon de tiu rilato		PAG 162
ko-relativa	reciproke responda, interresponda pro enteno de komuna karakterizaĵo	*korrelativ*	PIV 608 +
k.o		*Korrelati-vum*	PAG 41 +
koron-ala	[fon.]	*koronal*	LAE 25
korpo-		*Körper-*	LKK 12

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
lingv-(aĵ)o		*sprache*	
korpuso	kolekto de eldiroj aŭ tekstoj uzendaj por lingvosciencaj analizoj [sin.: *tekstaro*, LKK 56 +]	*Korpus*	PIV 612 +
k.plan-ado	[sin.: *planado de vortostoko*, l.c.]		LKK 25
krampo	skriba k tipografia signo, montranta komencon k finon de ia grupo, speciale de parentezo	*Klammer*	PIV 618 +
krazo	kunfandiĝo de la fina vokalo de vorto aŭ prefikso kun la komenca vokalo de sekvanta vorto aŭ sufikso en unu silabon	*Krasis*	PIV 619
kreola	rilata al lingvoj, estiĝintaj per la uzo de Eŭropaj lingvoj (angla, franca, hispana, nederlanda, portugala) fare de la afrikdevenaj sklavoj k iliaj mastroj	*Kreol-*	PIV 621 +
krifrazo		*Ausruf*	LKK 49
krom-senco	= *konotacio*		LKK 20
kunar-tikulacio		*Koartiku-lation*	LKK 28
kunliga vorteto	Vorteto, kiu kunligas samrolajn vortojn, frazpartojn aŭ frazojn. Ekzemple kaj, aŭ, sed. Tradicie nomata *konjunkcio*.	*Konjunktion*	PMEG
kunmet-ado	kp. *vort(o)kunmetado*]	*Komposition*	PAG 369
k.aĵo	io kunmetita [kp. *kompozito*]	*Kompositum*	PIV 733
k.i		*komponieren*	PAG 20 +
k.ita vorto		*Kompositum*	LKK 35
k.o		*Komposition*	PAG 392 +
kunord-igi	kunligi du samfunkciajn propoziciojn, por ilin ligi aŭ kontrastigi	*beiordnen*	PIV 818
kunord-ita	[sin.: *kunordigita*, LKK 47]	*beigeordnet*	PAG 294 +
k.igilo	ĉiuj el la morfemoj, servantaj por k.igi (konjunkcioj k similfunkciaj adverboj kiel “nome”, “cetere”...)	*(Konjunk-tion)*	PIV 818 +
kun-teksto	[sin.: *ĉirkaŭteksto*, GDE]	*Kontext*	LKK 15
kvalit-epiteto			LKK 46
kvalifi-ka ad-jektivo	servas por esprimi kvaliton, estmanieron apartenantan al iu aŭ io		PAG 90
kvanta adjek-tivo	k.aj a.oj, per kiuj oni esprimas neprecizan kvanton aŭ nombron. Tiaj estas: kelka, multa, malmulta, pluraj		PAG 103
kvanta lingvist-iko			LKK 20
kvant-epiteto			LKK 46
kvantilo	[sin.: *kvantizanto*]		LKK 39
kvantod ifina ad-jektiv-pro-nomo	en pli malpli difina maniero esprimas la kvanton		PAG 85
kvazaŭ-nomo			PAG 70

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
kvazaŭ-sufikso-ido		*Halbsuffix*	PAG 475 +
kvazaŭ-vokalo	= *glitanto*	*Halbvokal*	PIV 1245
labializ-ita	= *ronda*	*labialisiert, gerundet*	GDE 2.4
labialo	kontoido, produktata per alproksimigo de la lipoj aŭ per alproksimigo de la malsupra lipo al la supra dentaro; sin.: *lipsono*	*Labial*	PIV 649 +
labio-dentalo	labialo, produktata per alproksimigo de la malsupra lipo k supra dentaro; sin.: *lipdento-sono*	*Labiodental*	PIV 649
lango-dorso		*Zungen-rücken*	LAE 15
laringa	(pp parolsono) produktata per vibrado de la voĉkordoj	*laryngal*	PIV 658 +
larin-galo	konsonanto laringa	*Laryngal*	PAG 47 +
latenta		*latent*	PAG 412
lateralo	kontoido, produktata per fermo meze de la buŝkanalo, tiel ke la spirblovo ellasiĝas ĉiuflanke de la lango	*Lateral*	PIV 660
laŭgra-matika	konforma al la gramatiko	*grammat. korrekt*	PIV 404
laŭvorta	[tradukado/aĵo]	*wörtlich*	LKK 23
leksemo	morfemo kun semantika enhavo, k, pli speciale, en Eo, morfemo, bezonanta finaĵon por funkcii kiel vorto	*Lexem*	PIV 666 +
leksika unuo			LKK 54
l.a vorto			LKK 35
leksiko	tuto de la leksemoj de lingvo [sin.: *vortprovizo*, *vortostoko*, *vorttrezoro*, LKK 52 +]	*Lexik(on), Wortschatz*	PIV 666 +
l.grafio	scienco pri la farado de vortaroj	*L.graphie*	PIV 666 +
l.grafo	aŭtoro de vortaro	*L.graph*	PIV 666 +
l.logio	scienco, kiu studas la leksikon el vidpunkto de la signifo k uzado, eventuale ankaŭ de la etimologio, de la leksemoj k de morfemkombinaĵoj	*L.logie*	PIV 666
l.logo	specialisto pri l.logio	*L.loge*	PIV 666
leviĝ-anta	[prozodio] [sin.: *suprenira*, KEV 327]	*steigend*	LKK 33
libera	[vortordo ktp.]	*frei*	LKK 50
lig-vokalo		*Bindevokal*	LKK 40
likvido	kontoido, produktata per fermo k malfermo de la buŝa kanalo (samtempe por lateraloj, sinsekve por vibrantoj)	*Liquida*	PIV 679 +
limo	[kp. *junto*]		LKK 33
lingva baro		*Sprach-barriere*	LKK 21
l.a eko-nomio		*sprachliche Ökonomie*	FEF 95
l.a ko-munumo		*Sprachge-meinschaft*	LKK 22
l.a planado		*Sprach-planung*	LKK 25
lingviko	= *lingvoscienco*	*Linguistik*	PIV 682
lingvist-iko	lingvoscienco	*Sprachwis-senschaft*	PIV 682 +
lingvisto	specialisto, kiu studas la lingvajn fenomenojn	*Linguist*	PIV 682 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
lingvo	sistemo de signoj, per kiu la homa sperto estas analizata k esprimata, diverse laŭ la homgrupoj, k kiu posedas du sistemojn de unuoj (morfemoj k fonemoj)	*Sprache*	PIV 682 +
l.areo	= *lingvoregiono*		LKK 14
l.atlaso		*Sprach-atlas*	LKK 55
l.o dua		*Zweit-sprache*	LKK 12
l.o etna		*Ethno-sprache*	LKK 12
l.evoluo		*Sprachent-wicklung*	LKK 26 +
l.o faka		*Fach-sprache*	LKK 55
l.familio		*Sprach-familie*	LKK 13
l.o gepatra		*Mutter-sprache*	LKK 12
l.o mino-ritata		*Minderheit-ensprache*	LKK 12
l.politiko		*Sprach-politik*	LKK 25
l.parenc-eco		*Sprach-verwandt-schaft*	LKK 14
l.regiono		*Sprach-gebiet*	LKK 14
l.scienco	scienco pri la diversaj aspektoj de la lingva fenomeno; *priskriba, historia, ĝenerala* l.o	*Sprachwis-senschaft*	PIV 1013 +
l.o sekreta		*Geheim-sprache*	LKK 12
l.ŝalto	[sin.: *kodalterno*, l.c.]	*Code-Switching*	LKK 23
l.ŝanĝiĝo		*Sprach-wandel*	LKK 26
l.ŝanĝo	[sin.: *transpreno de lingvo*, l.c.]	*Sprach-wechsel*	LKK 25
l.uzo		*Sprach-gebrauch*	LKK 56
l.-varianto	[sin.: *idiomo*, LKK 54] [kp. *vari(ant)o*]	*Varität*	LKK 54
linieco		*Linearität*	LV 124
litero	ĉiu el la formoj, kiujn povas alpreni grafemo	*Buchstabe*	PIV 685 +
livo-branĉa	[kp. *dekstrobranĉa*]	*linksver-zweigt*	LAE 51
lokativo	kazo en iuj lingvoj, esprimanta la lokon, kie okazas la procezo	*Lokativ*	PIV 689 +
longa	(pp fonemo) diferenciĝanta de alia fonemo per pli longa daŭro (proks. 50%)	*lang*	PIV 690 +
l.eco	la l.o estas demando de daŭro [de vokaloj]	*Länge*	PAG 42
majus-kligi		*groß schreiben*	PAG 67
m.o	[sin.: *grandlitero*, LKK 18]	*Majuskel*	PAG 67 +
malaku-ta sup-ersigno	[sin.: *maldekstra korno* KEV 340]	*Gravis*	KEV 340
malalta	[sin.: *malsupra*, KEV 327]	*tief*	LKK 27
m.-ebena	[tono]		KEV 327
m.-	[tono]		KEV 327

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
glotala			
m.-melodia	[tono]		KEV 327
mal-antaŭa	[fon.]	*hinterer*	LAE 18 +
mal-asimili	modifi aŭ malaperigi parolsonon, kiu tro similas alian apudan sonon	*dissimilieren*	PIV 116 +
malaku-zativa		*unakkusativ*	100-JARA 72
mal-fermita	a) (pp silabo) finiĝanta per vokalo; b) (pp vokalo) vasta	*offen*	PIV 328 +
mal-indiga	= *pejorativa*	*pejorativ*	EVE 195
mal-klara	(pp vokalo) velara, akustike malakuta		PIV 558
mal-longa	[fon.]	*kurz*	LKK 30 +
m.igi	[vokalon] [sin.: *kurtigi*, GDE 5.2.5]	*kürzen*	LKK 40
malmola	(pp parolsono) karakterizata per streĉo de la buŝmuskoloj	*hart*	PIV 751 +
m.eco			LAE 22
malper-mesa		*Vetitiv-, Prohibitiv-*	LKK 49
malsu-pereca	[komparacio]	*negativ*	LKK 42
mal-vasta	prononcata kun lango pli alta k resonujo pli m.a, ol alia sono, kun kiu oni faras komparon [sin.: *supra*, LKK 30]	*geschlossen*	PIV 1216 +
marki		*markieren*	LKK 20 +
m.ilo			LKK 20
maskla	virseksa	*männlich*	PIV 717 +
maskula	vir-genra [sin.: *maskulena*, l.c.]	*maskulin*	KEV 295
mediala		*medial*	PAG 133
m.o	verba voĉo/diatezo esprimanta ke la verba ago koncernas nur la agantan subjekton	*Medium*	EVE 195 +
	en kelkaj lingvoj (ekz. la helena), verba voĉo, kiu prezentas la agon aŭ ties konsekvencojn kiel koncernantajn esence la subjekton		PIV 721
mem-kadrado	angle *self-embedding*, france *auto-enchâssement*; kp. *kadrita*		LAE 52
mem-stara	[morfemo]	*frei*	LKK 35
meta-fonio	vokalŝanĝo en ĝermanaj lingvoj pro asimilo al ekzistinta sekvanta vokalo	*Umlaut*	EVE 195
	modifo de vokalo sub la influo de najbara vokalo		PIV 733
meta-forado		*Metaphori-sierung*	PAG 369
metako-munik-ado		*Metakom-munikation*	LKK 21 +
metako-munika enmet-aĵo	interrompas la ordinaran tekston por ĝin komenti aŭ strukturi, por stiri la atenton aŭ komprenon de la leganto/aŭskultanto		FEF 51
meta-lingvo	konvencia lingvaĵo aŭ elementoj de lingvo, uzataj por priskribi lingvon, ekz. gramatika terminaro, leksiokografiaj difinoj, vortoj k esprimoj	*Meta-sprache*	PIV 682
meta-tezo	fenomeno, konsistanta en ŝanĝo en la ordo de du fonemoj aŭ silaboj interne de vorto	*Metathese*	PIV 734 +
meza	[fon.]	*mittlerer*	LKK 30

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
mezalta	= *mezvasta*	*halbhoch*	LAE 19 +
mezura nume-ralo		*Maßzahl-wort*	ASE XV
mez-vasta	[fon.] [sin.: *meza*, LKK 30]	*halboffen*	EVE 5 +
minimu-ma paro		*Minimal-paar*	LKK 33
mi-nusklo	[sin.: *etlitero*, l.c.]	*Minuskel*	LKK 18
moda help-verbo		*modales Hilfsverb*	PAG 132 +
modal-eco		*Modalität*	LKK 49
modalo	formo, kiun la verbo alprenas laŭ tio, ĉu ĝi rolas kiel predikato (finitivo), kvazaŭsubstantivo (infinitivo), adjektivo (participo) aŭ adverbo (gerundio)		PIV 749 +
model-lingvo		*Modell-sprache*	PAG 521
modifilo			LKK 38
modo	Maniero, en kiu ago aŭ stato estas prezentata. La Esperantaj verboj distingas inter kvar modoj: neŭtrala modo, reala modo, vola modo kaj imaga modo.	*Modus*	PMEG +
	signalas la diversajn specojn de propozicio (asertado, ordonado, petado...)		LAE 59
	kategorio de la verbo, esprimanta la sintenon de la parolanto rilate al sia diraĵo		PIV 749
mola	(pp parolsono) havanta, eventuale inter aliaj artikulacioj, levon de la langomezo al la palato	*weich*	PIV 751 +
m.eco			LAE 22
momen-ta		*punktuell*	LKK 43
momen-taneo	per kiu oni prezentas agon konsideratan kiel sendaŭran, kiel simplan punkton en la tempo	*(punktuell)*	PAG 133
monemo	= *morfemo*	*Monem*	PIV 754
	kio estas *morfemo* ĉe Jakobson estas m.o ĉe Martinet		PAG 14
mono-ftongo	vokoido, kies tembro estas perceptata kiel senŝanĝa	*Mono-phthong*	PIV 754
morao	akcenta aŭ prozodia unuo malpli granda ol silabo (ekz. en la klasika Latino)	*More*	PIV 757
morf-emo	elemento kiel radikoj, afiksoj, finaĵoj; minimuma vortelemento	*Morphem*	LAE 27
	minimuma senco- aŭ funkci-hava lingva unuo; sin.: *monemo*, *vortelemento*		PIV 757 +
	la plej malgranda son-unuo, havanta propran signifon		GDE 4.3
m.vari-anto		*Allomorph*	LKK 35
morfo		*Morph*	LAE 29
morfo-logio	priskribo de la reguloj pri la strukturo de la vortoj; sin.: *morfemscienco*, *morfemiko*	*Morphologie*	PIV 758 +
multe-nombro	Pli ol unu afero. Tradicie nomata *pluralo*. La finaĵo J montras multe-nombron, kaj nomiĝas **multe-nombra finaĵo**. Tradicie nomata *plurala finaĵo*.	*Plural, Plural-endung*	PMEG +
multob-la vort-kunmet-aĵo		*vielglied-riges Kom-positum*	LKK 36
multob-liga nu-meralo		*Multipli-kativzahl-wort*	ASE XIV

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
mult-silaba		*mehrsilbig*	GDE 2.11
mutacii	alpreni frikativan prononcon	*leniert werden*	KEV 502
mutacio		*Lenierung*	CGL 7 +
naci-ismo		*ethnospr. Ausdruck*	PAG
nagario	skribsistemo parte alfabeta parte silaba, uzata por la sanskrito, la hindia k aliaj hindaj lingvoj	*Nāgari*	PIV 771
natural-ismo	la planlingvo devas severe sekvi la t. n. 'naturajn' lingvojn	*Natura-lismus*	LAE 57 +
naza		*Nasal-*	LKK 30
nazaligi	doni al sono n.an nuancon	*nasalieren*	PIV 776
nazalo	ĉe n.o la aerfluo trapasas nur la nazon	*Nasal*	LAE 17
	parolsono, dum kies prononco la velo estas mallevita k interkomunikigas la buŝon kun la naza kavo; sin.: *nazosono*		PIV 776 +
neado		*Verneinung*	LKK 48
nedekli-naciebla	senfleksia, havanta la saman formon en ĉiuj uzataj kazoj [sin.: *senŝanĝa, nevaria, nefleksebla*, LKK 40, kp. *senfleksia*]	*indekli-nabel*	PIV 223
nedifina		*indefinit*	PAG 70 +
nefini-tivo	[sin.: *nefinitiva modalo*, LKK 38]	*infinite Verbform*	LKK 38
ne(gaci)-a vorto		*Negations-wort*	LKK 39
negacio	esprimo de neado pere de neaj vortoj (pronomo, adverbo k.s.) aŭ sintagmoj	*Negation*	PIV 778 +
negativo	pronomo nea		PAG 70
nekon-tinua	[rilate frazelementojn]	*diskontinu-ierlich*	LAE 39
nelabia-lizita	= *neronda*	*ungerundet*	GDE 2.4
nenom-brebla	reprezentata aĵojn, kiujn oni ne povas nombri	*unzählbar*	PIV 789
neolog-ismo	vorto, enkondukita en iun lingvon, kie ĝi ĝis tiam ne estis uzata	*Neo-logismus*	PIV 781 +
neper-sona		*unper-sönlich*	ASE XV
nereala		*irreal*	ASE XV
neregula		*irregulär*	LKK 40
nerekta	1. (pp kazo) alia ol nominativo, ergativo k senprepozicia akuzativo; 2. citanta ies vortojn sub formo de dependa propozicio	*indirekt*	PIV 964
n.a demando		*indirekte Frage*	LKK 49
n.a kom-plemento	komplemento kunigita kun sia determinato per prepozicio		PIV 580 +
n.a objekto	[sin.: *fiksa adjekto*, LKK 46]	*indirektes Objekt*	PAG 244 +
n.a parolo	Rerakontado de ies penso, diro, opinio, decido, demando, rimarko k.s., per subfrazo.	*indirekte Rede*	PMEG +
	Tiel oni nomas frazturnon, per kiu oni citas ies parolon en formo de dependa prop-o.		PAG 314
n.a pre-dikativo			PAG 238
neronda	[fon.]	*ungerundet*	EVE 5 +
ne-simpla	[verbformo, propozicio]	*zusammen-gesetzt*	ASE XV f.
netrans-	netransitiva	*intransitiv*	PIV 489

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
ira			
netrans-itiva	(pp verbo) tia, ke ĝi ne povas ricevi objekton; sin.: *netransira*	*intransitiv*	PIV 1176 +
n.igi			PAG 480
neŭtra	nek vir-, nek in-genra	*neutrisch*	PIV 783 +
neŭtrala modo	I-formo de verbo. Ĝi nomas agon aŭ staton sen montri, ĉu ĝi estas reala, imagata, fantazia aŭ volata, kaj sen montri tempon. Ankaŭ nomata I-modo aŭ I-verbo. Tradicie nomata *infinitivo*.	*Infinitiv*	PMEG
neŭtral-igo	foresto de kontrasto inter du morfemoj en difinita fonetika ĉirkaŭo	*Neutrali-sierung*	PIV 783
neŭtro	[sin.: *neŭtra genro*, LKK 41]	*Neutrum*	PAG 77
nevoĉa		*stimmlos*	EVE 5
ne-vokoido	= *kontoido*		PIV 1245
nocio		*Begriff*	LKK 20
noci-skribo		*ideogra-phische Schrift*	LKK 19
nodo	[ĉe arbofiguro]	*Knoten*	LKK 50
nombr-ebla	reprezentanta aĵojn, kiujn oni povas nombri	*zählbar*	PIV 789 +
nombro	deklinacia aŭ konjugacia formo de iu vorto, montranta, ke ĝi rilatas al unu aŭ pluraj realaĵoj	*Numerus*	PIV 789 +
nombro-vorto	Vorto, kiu montras nombron. Se ĝi estas senfinaĵa vorteto, ĝi nomiĝas nombra vorteto. Tradicie nomata *numeralo*. Nombrovorto, kiu havas A-finaĵon, kaj kiu montras vicordon, nomiĝas **vicorda nombrovorto**. Tradicie nomata *ordinalo*.	*Numerale, Zahlwort, Ordinale*	PMEG
nom-epiteto	adjektivo, kiu kuniĝante kun komuna nomo, formas kun ĝi propran nomon		PIV 293
nomin-acio	tiu speco de substantiva epiteto, kiu havas malpli grandan amplekson ol antaŭa substantivo		PIV 789 +
	substantiva epiteto, kiu prezentas nomon de la antaŭanta anoncvorto		GDE 6.2.1
nomin-ativo	kazo en diversaj lingvoj, montranta la subjekton de la verbo, la subjektan predikativon, aŭ substantivon ekstersintakse uzatan	*Nominativ*	PIV 790 +
nom-stereo-tipo	baziĝas sur stereotipa kombinado de leksikaj elementoj		FEF 45
nom-vorto		*Nomen*	LKK 38
norena	rilata al la nordokcidenta branĉo (islanda-norvega) de la nordĝermana lingvo k al ties Mezepoka literaturo (ĝis la 14a jc.); sin.: *pranordia*	*(ur)nordisch*	PIV 790
normigi	[lingvon]	*normieren*	LKK 25
nulmor-femo		*Null-morphem*	LKK 35
numer-alo	vortospeco uzata por indiki precizan kvanton aŭ kvantan rilaton	*Numerale*	PIV 796 +
	Aparta maniero de difinado estas la determinado de la preciza nombro. Tion oni faras per la n.oj		PAG 108
n.o baza		*Kardinale*	LKK 38
n.o frakcia	[sin.: *nombrona n.o*, ASE XIV]	*Bruchzahl*	LKK 38 +
n.sufikso			PAG 500
objekta komple-mento	objekto	*Objekt-ergänzung*	PIV 580
objekta predika-	[sin.: *atribua predikativo*]		PAG 234

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
tivo			
objekta verbo	Verbo, kiu povas havi objekton. Tradicie nomata *transitiva verbo*.	*transitives Verb*	PMEG
objekto	Frazrolo, kiu montras tion, kio estas rekte trafata de la ago de la ĉefverbo. Foje oni parolas pri *rekta objekto* (= objekto) kontraste al *nerekta objekto*. *Nerekta objekto* nomiĝas en PMEG al-komplemento. Ordinara (rekta) objekto estas tradicie nomata ankaŭ *akuzativa objekto*. Nerekta objekto estas tradicie nomata ankaŭ *dativa objekto*.	*Objekt, (in)direktes Objekt, Dativobjekt, Akkusativ-objekt*	PMEG
	sintaksa funkcio de komplemento, esprimanta tion, kio limigas la amplekson de la ago signifata de la verbo		PIV 798 +
	o.o estas la afero, kiu estas trafita de la ago, kiun plenumas la subjekto		PAG 54
o.o ablativa	kiam io estas apartigata aŭ forprenata de la objekto	*Ablativ-objekt*	GDE 6.3.3 +
o.o aku-zativa		*Akkusativ-objekt*	PAG 240 +
o.o alterna	povas libere varii sen ŝanĝo de la signifo		GDE 6.3.3 +
o.o dativa	kiam io estas transdonata al la objekto	*Dativobjekt*	GDE 6.3.3 +
o.o diversa	varias ŝanĝante la signifon		GDE 6.3.3 +
o.o fiksa	aperas devige post certaj verboj		GDE 6.3.3 +
o.o pre-pozitiva		*Präpositio-nalobjekt*	PAG 240
o.o trak-tativa	kiam oni traktas pri la objekto		GDE 6.3.3 +
o.propo-zicio eksplika			PAG 312 +
oblikva	(pp kazoj) ne-nominativa	*oblique*	EVE 195
oksitona	havanta akcenton sur la lasta silabo	*oxyton*	PIV 805
onomas-tiko	scienca studo de la propraj nomoj	*Onomastik*	PIV 811
onoma-topeo	sonfiguro, konsistanta en la imitado de naturaj bruoj per lingvaj sonoj	*Onomato.pöi e*	PIV 811 +
opa nu-meralo	[sin.: *kolet(iv)a n.o*, l.c.]	*Kollektiv-zahlwort*	ASE XV
opera-toro		*Operator*	LKK 39
opinio	en logiko: *juĝo*		PAG 54
optativo	verba modo, ekzistanta en iuj lingvoj (ekz. helena), k uzata por esprimi deziron	*Optativ*	PIV 816
orda nu-meralo	La o.aj n.oj estas uzataj por montri la vicon de io ajn en serio	*Ordinalzahl*	PAG 110
ordona	[modo ktp.]	*Imperativ-, Befehls-*	LKK 49 +
ornama epiteto	epiteto, difinanta konstantan karakteron de la objekto aŭ persono, kiel ofte ĉe Homero	*Epitheton ornans*	PIV 293
orto-grafio	maniero laŭnorme skribi la vortojn de difinita lingvo	*Orthografie*	PIV 823 +
	regularo, kiel per skribaj signoj noti parolon en iu konkreta lingvo. La principoj ortografiaj estas *fonema* (al ĉiu fonemo respondas unu grafika signo), *morfema* (ĉiu morfemo [...] estas ĉiam same skribata[...]), *historia* (la ortografio malfruiĝis post la prononcado[...]).		GDE 3.1
os-tempo	futuro	*Futur*	PIV 823
O-vorteca	Vorteto, kiu povas roli simile kiel O-vorto, kvankam ĝi ne havas O-finaĵon. Ekzemple tio, tiu, mi, ili, ambaŭ. Tradicie nomata *pronomo*.	*Pronomen*	PMEG

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
vorteto			
O-vorto	Vorto kun la finaĵo O. Tradicie nomata *substantivo*.	*Substantiv*	PMEG
palatal-alveol-aro	nomo de kategorio de frikativoj k afrikatoj, ĉe kiuj la retiriĝo de la lango produktas ŝuŝan sono; sin.: *palatalveol-sono* [kp. *gingivalo*]	*Palatal-alveolar*	PIV 831 +
palatal-igi	[sin.: *moligi*]	*palatali-sieren*	LKK 28
p.iĝo		*Palatali-sierung*	LAE 33
palatal-izo	ŝanĝo de nepalatala al palatala sono	*Palatali-sierung*	EVE 195
palatalo	parolsono, produktata per alproksimigo de la langa dorso al la osta palato; sin.: *palatsono*	*Palatal*	PIV 831 +
palatigi	= *palataligi*		LKK 31
palia	kvalifikanta prakritan lingvon, en kiu estas skribitaj la kanonaj libroj de suda budhismo	*Pali*	PIV 831
para-digmo	aro de la unuoj, havantaj inter si virtualan rilaton de substitueblo	*Paradigma*	PIV 838 +
para-frazo	[sin.: *ĉirkaŭfrazo*, LKK 53]	*Um-schreibung*	LKK 52
para-lingva		*außer-sprachlich*	LAE
para-takso	sintaksa procedo, per kiu oni metas la propoziciojn unu apud la alia, sen ia ligilo, konjunkcioj aŭ subjunkcio	*Parataxe*	PIV 840
parazita	*p.a sono/litero* estas enmetita por plifaciligi la prononcon de konsonantgrupo	*parasitisch*	EVE 195
paremio-logio	[proverboj] estas la studobjekto de la p.o		FEF 13
paren-tezo	parto de frazo, kun kompletiga, komenta aŭ klariga valoro, ĝenerale sendependa gramatike de la ĉirkaŭantaj vortoj, k apartigita de ili per rondaj krampoj aŭ dividstrekoj	*Parenthese*	PIV 841 +
paroksi-tona	(pp vorto) havanta la akcenton sur la antaŭlasta silabo	*paroxyton*	PIV 842
parol-ago		*Sprechakt*	LKK 56
parol-anto	[sin.: *sendanto*, l.c.]	*Sprecher*	LKK 21
parolel-emento	vorto rigardata laŭ ĝia gramatika kategorio	*Wortart*	PIV 282 +
p.organo	[sin.: *artikulaciiloj*]		LKK 28
p.sono	ĉiu sono, uzata en la parolo		PIV 1063 +
p.turno	dirmaniero [sin.: *flugilhava esprimo*, LKK 53]	*Rede-wendung*	PIV 1194 +
par-onimo	samdevena sed aliforma vorto	*Paronym*	LAE 64 +
	vorto preskaŭ samsona kiel alia, sed sence malsama		PIV 843
parteca de-mando	kie oni demandas pri nur unu elemento de la frazo; kp. *tuteca demando* [sin.: *frazera demando, ki-demando,* LKK 48]	*Wortfrage*	LAE 59 +
particip-adverbo		*adverbielles Partizip*	PAG 29
particip-a epiteto		*partizipiales Attribut*	PAG 183
parti-cipo	Vorto kun unu el la sufiksoj ANT, INT, ONT, AT, IT kaj OT.	*Partizip*	PMEG +
	modalo, konsistanta en verba formo uzata adjektive		PIV 844
p.o absoluta		*absolutes Partizip*	PAG 251

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
par-tikulo	morfemo ne necesa en la frazsintakso, sed laŭsence elektebla, kiu principe formas akcentan unuon kun la vorto, kiun ĝi determinas [Sin. *partiklo*, LKK 35]	*Partikel*	PIV 845 +
partitiva	esprimanta parton el tutaĵo aŭ kolektivo	*partitiv*	PIV 845
parto de la parolo	= *parolelemento*		PAG 53
partuma artikolo			LKK 38
pasiva	montranta, ke la subjekto ricevas la efikon de la ago, kiu estas esprimata per la verbo k farata de iu aŭ io ne reprezentita per la subjekto	*passiv*	PIV 847 +
p.igi	fari, ke iu, io estu p.a		PIV 847
p.o	Speco de "inversa" frazokonstruo, en kiu tio, kio ordinare (en aktivo) estas objekto, aperas kiel subjekto.	*Passiv*	PMEG +
			PIV 847
	pasiva voĉo		GDE 5.6.3.11
	sistemo, en kiu la ago estas suferata de la subjekto kaj plenumata de iu alia		
paŭsaĵo	reproduktaĵo per p.o	*Lehnüber-setzung*	PIV 850 +
p.o	alpreno de nova vorto aŭ sintagmo en iun lingvon pere de traduko el alia lingvo	*Lehnüber-setzung*	PIV 850
paŭzo		*Pausa*	LKK 33
pazi-grafio	sistemo de universala skribo, kies signoj esprimas ne vortojn, sed rekte ideojn	*Pasi-graphie*	PIV 851
pejora-tiva	(pp vorto) esprimanta malŝaton, senvalorigon aŭ kondamnon	*pejorativ*	PIV 853 +
percepta	[fon.]	*auditiv*	LKK 26
perfekta preter-ito		*'Past perfect'*	LKK 42
p.a pre-zenco		*'Present perfect'*	LKK 42
perfekt-iva	*p.a aspekto* rigardas la verban agon de la vidpunkto de fino/plenumo/rezulto	*perfektiv*	EVE 195 +
p.o	verba aspekto, per kiu la procezo estas prezentata kiel havanta limojn	*Perfektiv*	PIV 861 +
perfekto	tenso en kelkaj lingvoj (ekz. L), kiu esprimas la plenumitecon de la procezo	*Perfekt*	PIV 861 +
periodo	serio da propozicioj aŭ da frazoj, harmonie kunligitaj k prezentantaj la malvolviĝon de unueca ideo	*Periode*	PIV 862
persona	(pp pronomo) montranta p.o(j)n aŭ anstataŭanta substantivon; Rim.: *individua* kontrastas kun *kolektiva*; *persona* kontrastas kun *anonima*, *neoriginala*, *ĉiesa*	*personal-*	PIV 865 +
person-alo	= *personpronomo*	*Personal-pronomen*	PIV 866 +
persona nomo		*Personen-name*	PAG 64
person-igado		*Personi-fizierung*	FEF 99
persono	konjugacia aŭ pronoma formo, servanta por distingi la p.o(j)n, kiu(j) parolas, tiu(j)n, al kiu(j) oni parolas k tion, pri kio oni parolas	*Person*	PIV 865 +
person-pro-nomo	ili servas por montri la diversajn personojn, kiujn oni povas aludi en konversacio: la parolanton (=1a persono), la alparolaton (=2a persono), la priparolaton (=3a persono)	*Personal-pronomen*	PAG 71 +
piĝino	vehikla lingvo, originata el kontakto de la angla lingvo kun iu ekstremorienta lingvo	*Pidgin*	PIV 872 +
pinjino	transskribo de la ĉinaj vortoj en latinajn literojn	*pīnyīn*	KEV 327
plan-lingvo	lingvo, konscie kreita laŭ difinitaj kriterioj k destinita al uzado inter diverslingvaj homoj	*Plansprache*	PIV 682 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
plenumo (lingva)	[sin.: *(lingva) efektiviĝo*]	*Performanz*	LKK 23
pleo-nasma		*pleonastisch*	PAG 376
pleremo		*Plerem*	PAG 14
plilong-igi	[vokalon]	*längen*	LKK 40
pli-ol-tri-ele-menta		*mehrgliedrig*	PAG 415
plivast-igo (de radiko)	aldono de unu-du fonemoj al la radiko, ne ŝanĝantaj ties signifon	*Wurzel-erweiterung*	EVE 195
plozivo	kontoido, produktata per abrupta malfermo de la buŝkanalo, kiu lasas eliri la spiron nur post momente kompleta fermiĝo	*Plosiv*	PIV 890 +
	ĉe p.o la parolorganoj abrupte haltigas k poste liberigas la aerfluon		LAE 17
plu-formado		*Weiter-bildung*	PAG 377
pluralo	gramatika nombro, montranta ke oni parolas pri pluraj personoj aŭ aferoj	*Plural*	PIV 891 +
p.o interna			CGL 7
pluralo-foneco			LAE 16
plur-forma		*variabel*	LKK 35
plur-signifo	[sin.: *polisemio*, l.c.]	*Polysemie*	LAE 64
plur-sinteza		*poly-synthetisch*	LKK 13
plus-kvam-perfekto	tenso en kelkaj lingvoj, montranta agon pasintan k antaŭan al alia pasinta ago; la p.o ne ekzistas en Eo, kiu esprimas ĝin per simpla aŭ perfekta preterito kun adverboj	*Plusquam-perfekt*	PIV 891 +
poligloto	homo, kapabla uzi plurajn lingvojn	*Polyglotter*	PIV 895 +
poli-semio	[Sin. *plursignifo*, l.c.]	*Polysemie*	LAE 64
poli-semo	[sin.: *plursignifa vorto*, LKK 51]	*Polysem*	LKK 51
polisin-teza	[kp. *plursinteza*]	*polysyn-thetisch*	LAE 35
p.o	Ĉe p.o kuniĝas pluraj plensignifaj elementoj en unu vorton	*Polysynthese*	GDE 4.2
popola etimo-logio	transformo de fremdvorto tiel ke ĝi similas al vorto en la propra lingvo kun simila aŭ parenca signifo [Sin. *popoletimologio*, LKK 26]	*Volks-etymologie*	EVE 195
poseda	= *posesiva*		LKK 34 +
p.epiteto	[sin.: *suplemento de posedo*, l.c.]		LKK 46
posesivo	pronomo aŭ adjektivo, esprimanta apartenecon	*Possessivum*	PIV 904 +
postfin-aĵo	en Eo, morfemo, kiu povas sekvi finaĵon		PIV 336
post-pozicio	morfemo, kiu lokiĝas post la substantivo aŭ pronomo, kiun ĝi regas	*Postposition*	PIV 905 +
post-tempeco		*Nachzeitig-keit*	PAG 144 +
postuli	[kazon]	*regieren*	LKK 41
pozitivo	nula ŝtupo de komparacio, kiu asertas simple la econ, sen ia komparo [sin.:	*Positiv*	PIV 908

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
	bazgrado, LKK 41]		+
pragma-tiko		*Pragma-linguistik*	LKK 20, 56
prakrito	iu ajn el la komunlingvaj dialektoj, iam uzataj en centra k norda Hindio k parencaj kun la sanskrito	*Prakrit*	PIV 908
pra-lingvo	[sin.: *bazlingvo*, l.c.]	*Ursprache*	LKK 26
predika-ta ad-jektivo		*prädikatives Adjektiv*	PAG 483
predi-kativo	vorto havanta la sintaksan funkcion, kiu esprimas kvaliton, kiun oni atribuas pere de verbo al subjekto aŭ al objekta komplemento	*Prädika-tivum*	PIV 910 +
	[vorto], kiu propre havas funkcion de predikato; p.o adjektiva, p.o substantiva, p.o adverba, p.o infinitiva, p.o prepozitiva; p.o subjekta, p.o adjekta, objekta p.o adjektiva/substantiva/infinitiva; p.o rekta, p.o nerekta		PAG 56
predika-tivpro-pozicio	[sin.: *subpropozicio predikativa*, l.c.]		PAG 317 +
p.o eksplika			PAG 317
p.o rilata			PAG 317
predi-kato	la esenca funkcio en frazo, k la frazelemento, kiu ĝin esprimas; en Eo la p.o estas ordinara verbo	*Prädikat*	PIV 910 +
	p.o estas la ago aŭ stato, kiun oni asertas plenumata de la subjekto		PAG 54
predikto	verba formo, esprimanta, ke la procezo okazos post la tempo montrata de la statverbo	*Prospektiv*	PIV 910 +
prefiks-iĝo		*Präfigierung*	PAG 510
p.o	[...] Afiksoj, kiujn oni metas antaŭ aliaj radikoj, nomiĝas p.oj (= antaŭafiksoj).	*Präfix*	PMEG +
	afikso, kiu, metite antaŭ morfemo, modifas ties sencon, formante novan vorton		PIV 910
p.oido	en Eo prefikso, kiu, koncerne la regulojn de vortfarado, funkcias kiel leksika morfemo, aŭ iu ajn morfemo uzata prefikse	*Präfixoid*	PIV 910 +
prepozi-ciaĵo	[sin.: *etendita prepozicio*, FEF 45]		PAG 169 +
pre-pozicio	morfemo, kiu servas por dependigi substantivon aŭ pronomon (en Eo ankaŭ infinitivon) de alia vorto, k lokiĝas antaŭ la dependa vorto	*Präposi-tion*	PIV 913 +
p.umo			LV 212
prepozi-tiva suple-mento			PAG 200
pre-pozitivo	sintaksa funkcio de sintagmo, antaŭirata de prepozicio k funkcianta kiel nerekta objekta aŭ adjekto	*Präpositiv*	PIV 914 +
pre-skriba lingvo-scienco	[sin.: *normiga l.o*, l.c.]		LKK 20
preter-ito	tenso uzata, kiam oni esprimiĝas post la aludata procezo [sin.: *pasinteco, estinteco, pasinta tenso*, LKK 42]	*Präteritum*	PIV 915 +
pre-zenco	tenso uzata, kiam oni esprimiĝas dum la aludata procezo [sin.: *estanteco*, LKK 42]	*Präsens*	PIV 916 +
primiti-va ad-verbo	La p.aj a.oj estas tiaj laŭ sia naturo kaj uziĝas, sen ke oni bezonus aldoni al ili ian finaĵon.	*usprüngl. Adverb*	PAG 117
priskri-ba lingv-			PIV 1013 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
oscienco			
pri-skribo	Rekta priskribo priskribas la ĉefvorton de frazparto, kaj estas mem parto de tiu frazparto. Tradicia gramatiko uzas la vortojn *epiteto* kaj *suplemento*. Perverba priskribo estas memstara frazparto, kiu priskribas la subjekton aŭ la objekton pere de verbo. Tradicie nomata *predikativo*.	*Epitheton, Prädi-kativum*	PMEG
priva-tivo	[kazo]	*Privativ*	PAG 62
produkt -ema/iva		*produktiv*	LKK 35
prokli-tiko	vorto/partikulo dependa de la sekva akcentata vorto kaj prononcata kune kun ĝi kiel fonetika unuaĵo	*Proklitikon*	EVE 195 +
prokliz-aĵo	morfemo, kunfandiĝanta kun la posta vorto [=*proklitiko*]	*Proklitikon*	PIV 924 +
p.o	kunfandiĝo de morfemo kun la posta vorto, el kio rezultas unu fonetika kunaĵo	*Proklise*	PIV 924
pronom-adjek-tivo	povas rilati al substantivo kaj ĝin determini [kp. *determinanto*]	*Pronomi-naladjektiv*	PAG 70, 100
pronom-eca vorteto	Vorteto, kiu same kiel persona pronomo anstataŭas tutan O-vortan frazparton. Ekzemple ambaŭ, tiu, nenio. Tradicie nomata *pronomo*.	*Pronomen*	PMEG
pro-nomo	Iu el la O-vortecaj vortetoj: mi, vi, li, ŝi, ĝi, ni, ili, oni kaj si (kaj ci). La baza formo de pronomo nomiĝas pli precize **persona pronomo**. Tradicie oni parolas pri *personpronomo* aŭ *personalo*. Se oni aldonas A-finaĵon al pronomo, ĝi fariĝas **poseda pronomo**: mia, via, lia, ŝia, ĝia, nia, ilia, onia kaj sia (kaj cia). Tradicie oni parolas ankaŭ pri *posedpronomo* aŭ *posesivo*. Tradicie la vorto *pronomo* inkluzivas ankaŭ multajn aliajn vortetojn, kiuj en PMEG nomiĝas pronomecaj vortetoj, O-vortecaj vortetoj kaj A-vortecaj vortetoj.	*Pronomen, Personal-pronomen, Possessiv-pronomen,*	PMEG +
	vortospeco, servanta por anstantaŭi substantivon, aŭ esprimi neprecizan ideon pri afero aŭ persono; *persona*, *poseda*, *montra*, *rilata*, *demanda*, *nedifina*, *nea*, *kolektiva*, *kvanta pronomo*		PIV 926
pro-nonci	artikige aŭdigi	*aussprechen*	PIV 926 +
p.o	maniero, kiel oni p.as [sin.: *prononcado*, LKK 27]	*Aussprache*	PIV 926 +
propar-oksitona	akcentita sur la tria silabo, kalkulita ekde la lasta	*propar-oxyton*	PIV 927
propozi-cia sup-lemento			PAG 207 +
propozi-cio	parto de kompleksa frazo, enhavanta predikaton	*Teilsatz, Konstituente, Satz*	PIV 927 +
	ĉiu aparta vortgrupo esprimanta tian opinion estas nomata p.o		PAG 54
p.o adjekta		*Adverbial-satz*	LKK 47
p.o adversa			LKK 48 +
p.o alter-nativa	indikas diversajn eblojn, el kiuj unu validas, okazas aŭ devas okazi		PAG 296 +
p.o cel-adjekta		*Finalsatz*	LKK 48
p.o demanda	Per ĝi oni volas orientiĝi pri io.	*Fragesatz*	PAG 288 +
p.o dependa	sence ne memstara, kompletiga p.o	*abhängiger Satz*	PAG 290
p.o dezira	Per ĝi oni esprimas deziron.	*Wunschsatz*	PAG 287 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
p.o epiteta		*Attributiv-satz*	LKK 48
p.o indika	Per ĝi oni simple rakontas, diras, asertas ion [sin.: *deklara p.o*, LKK 48]	*Aussagesatz*	PAG 287 +
p.o klariga	klarigas, motivas la enhavon de la antaŭa p.o		PAG 298 +
p.o klarig-adversa	la dua motivas la enhavon de la unua, montrante, kio okazus en mala okazo		GDE 6.4.1.5
p.o kompara			LKK 48
p.o kom-plement-ita	p.o, en kiu troviĝas ankaŭ komplementoj		PAG 290
p.o konceda		*Konzessiv-satz*	LKK 48
p.o konkluda	esprimas ion, kio sekvas el la antaŭa p.o		PAG 298 +
p.o kopula			PAG 295 +
p.o kuntirita	p.o, kiu havas plurajn samspecajn frazelementojn		PAG 290
p.o objekta		*Objektsatz*	LKK 47
p.o ordona		*Befehls-satz*	PAG 288 +
p.o pre-dikata			LKK 47
p.o primitiva	p.o, en kiu troviĝas nur la du ĉefaj frazelementoj (subjekto plus predikato)	*einfacher Satz*	PAG 290
p.o protesta	speciala speco de adversaj propozicioj		GDE 6.4.1.3
p.o rilata		*Relativsatz*	LKK 48
p.o-sin-takso	parto de la sintakso, koncernanta la rilatojn de la diversaj partoj de propozicio		PIV 1045 +
p.o supoza		*Konditio-nalsatz*	LKK 48
propra-funkci-eco	kiam inter la finaĵo kaj radiko ne estas gramatika akordo, la finaĵo ŝanĝas la vortkategorion [...]. Oni diras, ke la gramatikaj morfemoj estas uzitaj en sia propra funkcio, ili fakte anstataŭas vortojn kaj radikojn		GDE 4.7
propra nomo	[substantivoj], kiuj laŭ socia konvencio servas por nomi individue ulon aŭ aĵon, estas la p.aj n.oj	*Eigenname*	PAG 59 +
prosod-emo		*Prosodem*	PAG 14
pro(s)-teza vokalo	vokalo aldonita komence de vorto, en kelkaj romanaj lingvoj por plifaciligi la prononcon, en Gr antaŭ vortkomenca *r-* pro nekonata kialo	*prothetischer Vokal*	EVE 195
prostezo	literfiguro, konsistanta en la aldono, je la komenco de vorto, de litero aŭ silabo sen gramatika valoro	*Prothese*	PIV 928 +
pro-verbo	popola maksimo, enhavanta konsilon aŭ konstaton pri ia ĝenerala, psikologia aŭ morala veraĵo	*Sprichwort*	PIV 930 +
p.ologio	scienco pri proverboj		PIV 930
p.ologo	studanto pri proverboj		PIV 930
pro-zodio	tuto de la elementoj nek fonemaj nek morfemaj en lingvo (longo, akcento, tono ks.)	*Prosodie*	PIV 931 +
prunto-trans-preno	[sin.: *traduktranspreno*, FEF 39] [kp. *kalkeo*]	*Lehnüber-setzung*	FEF 39

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
prunto-vorto	vorto, kiu ne apartenas al la bazo de la koncerna lingvo, sed kiu, pruntite el alia lingvo, estis pli-malpli komplete asimilita [sin.: *pruntvorto*, LKK 52]	*Lehnwort*	PIV 1249
pseŭdo-adverbe			PAG 110
pseŭdo-pleo-nasma		*pseudopleo-nastisch*	PAG 413
pseŭdo-prefikso		*Pseudo-präfix*	EVE 166 +
pseŭdo-prefik-soido		*Pseudo-präfixoid*	PAG 497
pseŭdo-subpro-pozicio	estas enkondukitaj per kio, do ŝajnas rilataj subp.oj, sed ne anstataŭas frazelementon de la antaŭa prop-o. Tiaj subp.oj rilatas al la tuta antaŭa prop-o kaj asertas ion pro ties enhavo		PAG 299 +
pseŭdo-sufikso	vortfino, ofte devenanta el greka radiko, aŭ prezentanta nacilingvan sufikson, kiu similas la finaĵojn aŭ sufiksojn de Eo	*Pseudo-suffix*	PIV 1095 +
psikolin-gvisto		*Psycho-linguist*	LKK 20
radikalo	tiu parto de vorto sen finaĵo [kp. *stemo*]	*Stamm*	PIV 947 +
	La leksikaj morfemoj de unu vorto sen morfemoj gramatikaj formas la r.on de la vorto		GDE 4.3
radikka-raktero		*Wurzel-charakter*	LKK 35 +
radiko	Lingva elemento, kiu bezonas finaĵon por fariĝi vorto.	*Wurzel, Lexem*	PMEG
	1) ĉefelemento de Ea vorto; 2) la laste analizebla elemento de la parolo		EVE 195
	leksika morfemo, de kiu diversaj vortoj formiĝas per aldono de afiksoj, fonema ŝanĝo aŭ alia procedo		PIV 946 +
	silabo aŭ silabaro, kiuj signas ian koncepton: objekton aŭ nocion		PAG 371
r.o adjektiva	elvokas kvaliton de ideo	*adjekt-ivische W.*	PAG 374
r.o sub-stantiva	elvokas nomon de ideo	*substanti-vische Wurzel*	PAG 374
r.o verba	elvokas agon aŭ staton en certa tempo kaj modo	*verbale W.*	PAG 374
r.vari-anto			LKK 34
r.vorto		*Wurzelwort*	GDE 7.1
reala modo	AS-formo, IS-formo aŭ OS-formo de verbo. La reala modo montras, ke la ago aŭ stato estas reala, ne nur imagata aŭ volata. Tradicie nomata *indikativo*.	*Indikativ*	PMEG +
reci-proka		*reziprok*	LKK 38, 44
r.eco	Per ĝi oni esprimas, ke ĉiu el du aŭ pluraj agantoj same agas kontraŭ la aliaj, kiel tiuj agas kontraŭ li.	*Reziprozität*	PAG 228 +
redukt-ita		*reduziert*	LKK 30
redundo	tiu parto de gramatikaj formoj, kiu nur ripetas la esprimon de rilato, jam esprimita per alia gramatika formo [sin.: *redundanco*, FEF 50]	*Redundanz*	PIV 957 +
referen-ca vorto			LKK 39
refleks-iva		*reflexiv*	PAG 167 +
r.o	speciala formo, per kiu, en iuj lingvoj, oni markas, ke la objekto rilatas, en la eksterlingva realaĵo, al la subjekto de la laste esprimita ago; oni uzan r.an pronomon, se la objekto identas kun la subjekto, r.an adjektivon, se la objekto apartenas al la subjekto	*Reflexiv*	PIV 958 +
regres-iva	asimilado de unu konsonanto al la sekvanta (t.n. r.a) estas konata de tre multaj lingvoj [sin.: *retroefika*, l.c.]	*regressiv*	PAG 40 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	Germane	FONTO
regula	sekvanta norman deklinacion aŭ konjugacion	*regelmäßig*	PIV 961 +
rekcio		*Rektion*	LKK 41
rekta	1. (pp kazo) koncernanta la komplementojn de la duvalente uzataj verboj (nominativo, ergativo, senprepozicia akuzativo); 2. citanta ies vortojn, sen subordiga procedo	*direkt*	PIV 963
r.a komplemento	komplemento kun sia determinato sen prepozicio		PIV 580 +
r.a objekto	akuzativa objekto	*direktes Objekt*	PAG 242
r.a parolo		*direkte Rede*	PAG 300
r.a predikativo			PAG 236
reliefigo	[de frazelementoj]	*Betonung*	PAG 365
remao	[sin.: *remo*, 100-JARA 71]	*Rhema*	LKK 50
reprezentato	vorto, kiun pronomo anstataŭas en sekvanta propozicio		PIV 967 +
reti-romanĉa	koncernanta la okcidentan k centran parton de la retia dialektaro	*räto-romanisch*	PIV 970
retro-derivaĵo			LAE 55
retro-fleksa	(pp sono) ĉe kiu la langopinto retrofleksiĝas [kp. *kakuminalo*]	*retroflex*	PIV 343 +
retro-grada	(pp derivado) inversa derivado, farata per forpreno de afikso	*retrograd*	EVE 195
return-ebleco	[principo de r.o:] ĉe finaĵ-ŝanĝo ne ŝanĝiĝu la gramatika karaktero de la antaŭfinaĵa vortelemento [sin.: *renversebleco*, l.c.]	*Umkehr-barkeit*	PAG 520
rezulta		*resultativ*	LKK 43
rilata ad-jektivo	la r.a a.o estas kiu		PAG 101
rilata KI-vorto	KI-vorto, kiu enkondukas rilatan (nedemandan) subfrazon. Tradicie iuj el ili nomiĝas *rilativo*, *rilativa pronomo* aŭ *rilatpronomo*.	*Relativ-pronomen*	PMEG
rilata subfrazo	Subfrazo, kiun enkondukas rilata (nedemanda) KI-vorto. Tradicie iuj el ili estas nomataj *rilativa subpropozicio*.	*Relativsatz*	PMEG
rilativa	1. havanta la rolon de r.o; 2. enkondukita de r.o	*Relativ-*	PIV 979
r.o	vorto, kiu anstataŭas alian vorton (substantivon aŭ pronomon) de la ĉefpropozicio, aŭ eĉ la tutan ideon de tiu propozicio, k samtempe kunligas al tiu ĉefpropozicio la subpropozicion, kiun ĝi enkondukas	*Relativum*	PIV 979 +
ritmo		*Rhythmus*	LKK 33 +
rolfinaĵo	La finaĵo N. Tradicie nomata *akuzativo*.	*Akkusativ*	PMEG
rol-montrilo	Vorteto aŭ finaĵo, kiu montras la rolon de frazparto en la frazo. Mankas tradicia esprimo. Tia vorteto nomiĝas rolvorteto. La finaĵo N estas rolfinaĵo.	*Funktions-marker*	PMEG
roman-ika	rilata al la dialektaro, parolata inter la 10a k 15a jc. en teritorio responda proks. al la norda parto de Francio, k el kiu poste evoluis la franca lingvo		PIV 987
ronda	prononcata kun rondigitaj lipoj	*gerundet*	PIV 988 +
rota-ismo	transformo de z al r (en historia fonetiko de latina) aŭ de aliaj konsonantoj (d, precipe l) al r (ekz. en italaj k provencaj dialektoj)	*Rhotazismus*	PIV 990
samele-menteco			GDE 4.7 +
(sam)ni-vela	[prozodio]		LKK 33
samo-jeda	unu el la du grupoj de de uralaj lingvoj	*samojedisch*	PIV 1004

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
sam-tempeco		*Gleich-zeitigkeit*	PAG 144 +
sans-krito	la antikva, sankta lingvo de norda Hindio, la plej malnova konata lingvo de la hindeŭropa familio	*Sanskrit*	PIV 1007
seg-mento	parolsono	*Segment*	LAE 15
sekso		*natürliches Geschlecht*	PAG 60 +
semant-emo	= *leksemo* [sin.: *signifero, signifkomponanto*, LKK 52]	*Semantem*	PIV 1020 +
seman-tika kampo		*Wortfeld*	LKK 52
semant-iko	scienco, studanta la signifojn de la diversaj unuoj de lingvo (morfemoj, frazoj k.a.)	*Semantik*	PIV 1020 +
semio-tiko		*Semiotik*	LKK 21
sen-akcenta		*akzentlos*	LKK 32 +
sen-fleksia	prezentanta nenian fleksion [kp. *nedeklinaciebla*]	*in-deklinabel*	PIV 344
senpera sin-tagmo	[sin.: *s.a komponanto, s.a konstituento*, LKK 50]	*unmittel-bare Kon-stituente*	LKK 50
senstruk-tura	[frazo]		LKK 47
sensub-jekta pr-opozicio		*subjekt-loser Satz*	PAG 228 +
senvoĉa	(pp parolsono) tia, ke ĝia prononco ne estas akompanata de vibrado de la voĉkordoj	*stimmlos*	PIV 1243 +
	ĉe ili oni aŭdas nur bruon estigitan de la frotiĝanta aŭ eksplodiganta aerfluo		PAG 47
sfero			LKK 39
signif-anto		*Signifiant*	LKK 20
signifato		*Signifié*	LKK 20
signifero		*Sem*	FEF 16
s.o	esenca k kerna ideo, montrita de io	*Bedeutung*	PIV 1036 +
s.o figura			LKK 51
s.o konkreta			LKK 51
s.o kon-stanta			LKK 51
s.o kun-teksta			LKK 51
s.o laŭ-okaza			LKK 51
s.o leksika			LKK 51
s.o-nuanco		*Bedeutungs-nuance*	LKK 52
s.oŝanĝo		*Bedeutungs-wandel*	LKK 51
s.otrans-porto		*Bedeu-tungsüber-tragung*	GDE 4.1
signo	[kp. *arbitrara*, *konvencia*]	*(sprachl.)*	LKK 20

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
(lingva)		*Zeichen*	
silaba	1. prezentanta s.on (plejofte kun numeralo: unu-s.a, du-s.a, plur-sa. ktp.); 2. prezentanta nur la s.ojn: *s.a skribo*	*silbisch, Silben-*	PIV 1036
s.iga	(pp la sonoj [l,r,m,n]) povanta formi silabon	*silbisch*	EVE 195 +
s.o	1. sonanto, apartigita de la aliaj sonantoj per perceptebla malgrandiĝo de sonoreco, kiun kaŭzas jen la plimalfortiĝo de la spirblovo, jen la intermeto de unu aŭ pluraj kontoidoj; 2. [komunuza senco] sono aŭ songrupo, prononcata en unu voĉellaso	*Silbe*	PIV 1036 +
s.limo	limo, kiu apartigas du silabojn antaŭ konsonanto, kiam la vokaloj estas apartigitaj per unu konsonanto aŭ per unu konsonanto plus likvido, post la unua el ĉiu alia grupo de konsonantoj, kiam la vokaloj estas apartigitaj per pli ol unu konsonanto	*Silben-grenze*	PIV 680
s.forma	[kp. *silabiga*]	*silben-bildend*	GDE 2.4
s.umi			LKK 27
silepso	sintaksa procedo, per kiu oni akordigas vortojn inter si ne laŭ la formo, sed laŭ la senco	*Syllepsis*	PIV 1037
similiĝo	= *asimiliĝo*		LKK 31
simpla frazo	unupropozicia f.o	*einfacher Satz*	PAG 291
sinerezo	unusilaba prononco de du apartaj vokaloj	*Synerese*	PIV 1043
sinetio	parto de la gramatiko, studanta la regulojn, laŭ kiuj oni devas uzi tiun aŭ alian vorton aŭ formon en akordo kun la esprimota ideo k sen atento al la ĉirkaŭantaj aliaj vortoj	*Synesis*	PIV 1044 +
singu-lara	estanta en s.o	*singularisch*	PIV 1044
s.o	gramatika nombro, montranta, ke oni parolas pri ununura persono aŭ afero	*Singular*	PIV 1044 +
sinkopo	procedo, konsistanta en la forlaso de litero aŭ silabo, en la mezo de la vorto	*Synkope*	PIV 1044 +
sin-krona	samtempa, okazas laŭ la reguloj de lingvo, kiuj ekzistas je iu tempo	*synchron*	LAE 23 +
sin-onimeco	rilato de du sinonimoj	*Synonymie*	PIV 1045
sin-onimiko	scienco, celanta difini la senconuancojn inter la s.oj		PIV 1045
sin-onimo	vorto, esprimanta, en difinita lingvo, saman ideon kiel iu alia vorto, jen ekzakte, jen – plej ofte – kun diferencoj pro la uzado, la senconuancoj ks. [sin.: *parencsenca vorto*, LKK 51]	*Synonym*	PIV 1045 +
sinsekva		*konsekutiv*	LKK 24
sin-tagmo	kuniĝo de unu aŭ pluraj vortoj en unu sintaksan komplekson malpli grandan ol propozicio.	*Syntagma, Phrase*	LAE 46 +
	unuo kun difinita sintaksa funkcio k rezultanta de kunigo de du aŭ pluraj morfemoj; ĝi povas esti vorto, aŭ vortgrupo		PIV 1045
s.o adjektiva			LKK 44
s.o pre-pozicia		*Präpositio-nalphrase*	LKK 44
s.o sub-stantiva		*Nominal-phrase*	LKK 44
s.o verba		*Verbalphr.*	LKK 44
s.o-strukturo			LKK 50
sintaksa variablo	gramatika nocio, uzata en genera gramatiko kiel helpa simbolo por formale difini la sintakson de formala lingvo [sin.: *helpsimbolo*, l.c.]		PKL

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
sintakso	tiu parto de la gramatiko, kiu rilatas al la konstruo de frazoj	*Syntax*	LAE 39 +
	parto de la gramatiko, kiu priskribas la regulojn de kombiniĝo de la diversaj lingvaj unuoj		PIV 1045
sinteza	(pp lingvo) tendencanta kunigi plurajn morfemojn en unu vorton	*synthetisch*	PIV 1045 +
sintezo (de vortoj)	vortfarado, vortkonstruo	*Wort-synthese*	PAG 393, 429
skem-ismo	vortfarado k derivado en la planlingvo estu plene regula, komplete sistema [sin.: *ŝhemismo*, GDE 7.2]	*Schema-tismus*	LAE 57 +
skribo		*Schrift*	LKK 19 +
s.o fone-mika		*phonemische Schrift*	LKK 19
s.o silaba		*Silben-schrift*	LKK 19
slango	1. konvencia lingvo, konsistanta el intence kripligitaj aŭ fremdoriginaj vortoj, uzata de samprofesiuloj, por ne esti komprenataj de laiko; 2. lingvaĵo de pli-malpli difinita socia grupo, diferenciĝanta de la norma lingvo per aparta leksiko, kiu konsistas el elementoj de s.o (1) k el vulgaraj aŭ familiaraj esprimoj	*Funktiolekt, Soziolekt, Slang*	PIV 1056 +
slavismo		*Slavismus*	LV 442
slavono	lingvo, deveninta el sudslava dialekto, k uzata en la kulto de la slavaj ortodoksaj eklezioj	*Kirchen-slavisch*	PIV 1056
sociativo		*Soziativ*	PAG 62
societ-adjekto			LKK 46
socilekto	[sin.: *gruplingvo, ĵargono*, LKK 54]	*Soziolekt*	LKK 54
solecis-mo	kontraŭregula frazkonstruo		PIV 1060
solstar-iva		*selbständig, frei*	PAG 373 +
somat-ismo	frazeologiaĵo kiu enhavas la nomon de korpoparto		FEF 65
sonalt-(ec)o		*Tonhöhe*	LKK 27, 33
sonanto	parolsono, estigata per neniu obstaklo (vokaloj) aŭ per minimuma obstaklo (nazaloj, likvidoj, glitantoj)		PIV 1062
sonĉeno		*Lautkette*	LKK 27
s.kon-formiĝo	[kp. *akomodiĝo*]	*Stimmton-assimilation*	PAG 39
s.kordo	[sin.: *sonlipo*]	*Stimmband*	LKK 28
s.o	aŭdebla aervibrado	*Laut*	PIV 1062 +
s.trans-iro			LKK 28
sonora	(pp kontoido) produktata per libera aerfluo		PIV 1064 +
son-sistemo		*Lautsystem*	LKK 27 +
spiranto	= *frikativo*	*Spirant*	PIV 1072
stamo	= *stemo, radikalo*	*Stamm*	EVE 195
stata tempo			PAG 154
status-planado		*Status-planung*	LKK 25
stat-	kiuj esprimas ideon pri stato, estmaniero [sin.: *statsignifa verbo*, PAG 131]	*essives Verb*	PAG 162

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
verbo			+
stemo	kio restas el vortformo, kiam la fleksiaj finaĵoj estas forprenitaj	*Stamm*	EVE 195
stila ebeno		*Stilebene*	GDE 8.1
s.igado		*Stilisierung*	GDE 8.2
streĉado (de formoj)	Tiel oni nomas vortmallongigojn estigitajn per tio, ke oni ellasas elementojn el la sintezo kaj konfidas ilian anstataŭadon al la latentaj finaĵoj estigitaj de vortefikoj rekta kaj inversa.		PAG 432
streĉit-eco	[fon.]		LAE 22
struktu-ra fraze-lemento			PAG 179, 214
struk-tureca lingvo-scienco	esploranta la rilatojn inter la diversaj funkcioj de la lingvelementoj en unu lingvosistemo	*Struktu-ralismus*	PIV 1013
struk-turismo		*Struktu-ralismus*	PAG 14
struktu-ro pro-funda		*Tiefen-struktur*	LKK 15
s.o surfaca		*Oberfläch-enstruktur*	LKK 15
sub-aspekto	[sin.: *leksika aspekto*, l.c.]	*Aktionsart*	LKK 43
subjekto	sintaksa funkcio k frazelemento kun tia funkcio, esprimanta la aferon, pri kiu oni asertas, ke ĝi plenumas ian agon aŭ estas en ia stato	*Subjekt*	PIV 1092 +
	ulo aŭ aĵo, kies agon, staton, ekziston aŭ econ oni esprimas, estas nomata la s.o		PAG 215
s.propo-zicio eksplika			PAG 309 +
s.propo-zicio rilata			PAG 311 +
sub-junkcio	vortospeco, servanta por dependigi unu propozicion de alia	*Subjunktion*	PIV 1093 +
sub-junktivo	verba modo en iuj lingvoj (franca, germana k.a.), montranta, ke iu propozicio dependas de alia k ke iu procezo estas konceptata kiel dependa de alia procezo aŭ de ies volo aŭ opinio, do kiel citita aŭ necerta	*Konjunktiv*	PIV 1093 +
subord-aĵo	[kp. *hiperonimo*]	*Hyperonym*	LAE 64
subord-iga kon-junkcio	subjunkcio	*Subjunktion*	PIV 592 +
subord-igi	kunligi du propoziciojn, el kiuj unu dependas de la alia	*unterordnen*	PIV 818
sub-ordita	[sin.: *subordigita*, LKK 47]	*unterge-ordnet*	PAG 294 +
s.igilo	ĉiu el la vortoj, servantaj por s.igi (t.e. rilativoj k subjunkcioj)	*(Subjunk-tion)*	PIV 818
subpro-pozicio	kompletiga parto de la ĉefprop-o, t.e. frazelemento esprimita en formo de tuta prop-o [sin.: *suba p.o*, ASE XVI]	*Nebensatz*	PAG 302 +
s.o adjekta	anstataŭas ĉef-prop-ajn adjektojn (lokan, tempan, statan, modalan)		PAG 302 +
s.o ant-aŭmetita			PAG 302
s.o cela	havas la funkcion de ĉefprop-a cel-adjekto	*Finalsatz*	PAG 353

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
			+
s.o de kaŭzo	[sin.: *s.o kaŭza*; PAG 351]	*kausaler Nebensatz*	PAG 251
s.o de koncedo	[sin.: *s.o konceda*; PAG 336]	*konzessiver Nebensatz*	PAG 251
s.o de kondiĉo		*konditionaler Neben-satz*	PAG 251
s.o de maniero	[sin.: *s.o maniera*; PAG 339]	*modaler Nebensatz*	PAG 251
s.o de supozo	[sin.: *s.o supoza*; PAG 332]		PAG 251
s.o epiteta	anstataŭas epiteton de ĉefprop-o [sin.: *epitetpropozicio*, PAG 318]		PAG 302 +
s.o ins-trument-indika	havas la funkcion de ĉefprop-a instrument-adjekto		PAG 350
s.o inter-metita			PAG 302
s.o kompara	per ĝi oni esprimas similecon aŭ egalecon		PAG 339
s.o kom-pletiva	anstataŭas subjekton, objekton, predikativon de ĉefprop-o [kp. *kompletivo*]		PAG 302 +
s.o kon-sekvenc-indika	esprimas la manieron de la ĉefprop-a ago per ĝia konsekvenco	*Konseku-tivsatz*	PAG 350
s.o loka	montras la lokon de la ĉefprop-a ago per la loko de sia ago		PAG 323
s.o manier-indika			PAG 339
s.o modala	montras la modalecon de l´ ĉefprop-a ago		PAG 323
s.o nerekt-objekta	havas la funkcion de la ĉefprop-a nerekta objekto [sin.: *subpropozicio de nerekta objekto*, l.c.] [*eksplika s.o n.-o.a; rilata s.o. n.-o.a; dependa demando n.-o.a*; l.c.]		PAG 316
s.o objekta	havas la funkcion de ĉefprop-a objekto	*Objektsatz*	PAG 311 +
s.o origina			PAG 338
s.o post-metita			PAG 302
s.o pre-dikativa	[vd. *predikativpropozicio*]		PAG 317 +
s.o rezulta			PAG 338
s.o se-parativa			PAG 330
s.o situacia			PAG 330
s.o societa			PAG 330
s.o stata	montras a) la rilaton de la ĉefprop-a aganto aŭ agato, pere de la predikato, al alia ago, stato aŭ aganto; b) la kondiĉon, ĉe kiu aŭ malgraŭ kiu la ĉefprop-a ago okazas aŭ okazus		PAG 323
s.o stat-indika			PAG 332
s.o subjekta	havas la saman funkcion rilate al la ĉefprop-o, kian la subjekto rilate al la predikativo [kp. *subjektpropozicio*]	*Subjektsatz*	PAG 309 +
s.o	difinas la tempon de la ĉefprop-a ago per la tempo de sia ago		PAG 323

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
tempa			
substan-tiva epi-teto		*substanti-visches Attribut*	PAG 184
s.a sup-lemento			PAG 208
substan-tivigi	fari el alia vortoformo substantivon	*substanti-vieren*	PIV 1093 +
s.o	en Eo, vorto, kiu povas funkcii sintakse kiel subjekto, predikativo, objekto, aŭ parto de adjekto aŭ de suplemento	*Substantiv*	PIV 1093 +
	ĝi esprimas ideon (*nomon*) de konkreta aŭ abstrakta estaĵo		PAG 53
	esprimas unu 'aferon' (t.e. ĉio, kio prezentiĝas al nia konscio: personoj, bestoj vegetaĵoj, koloroj, statoj, movoj ktp.) sub formo de aĵo, de estulo, de ento, t.e. prezentas ĝin en la spaco		LV 306
sub-strato	lingvo, malaperinta aŭ regresanta, sed influanta la lingvon, kiu ĝin anstataŭis aŭ iĝis dominanta; sin.: *subtavolo*	*Substrat*	PIV 1093 +
sufikso	afikso, kiu, metite post semantemo, modifas ties sencon	*Suffix*	PIV 1095 +
s.o diafana	ne ŝanĝas la gramatikan karakteron kaj sencon de la radiko, nur modifas iom la lastan; estas analizebla adjektive (ĉe substantivoj), aŭ adverbe (ĉe adjektivoj kaj verboj)		PAG 500
s.oido	en Eo morfemo, kiu, uzata kiel sufikso, ebligas formi vortojn semantike diferencajn de la morfemo, uzata kiel radiko	*Suffixoid*	PIV 1095 +
sumig-pro-nomo		*Kollektiv-pronomen*	PAG 84
super-lativo	komparacia grado, per kiu oni esprimas 1. ke iu aŭ io posedas econ pli aŭ malpli, ol ĉiuj aliaj; 2. ke iu aŭ io posedas iun econ en plej alta grado [sin.: *supera grado*, LKK 42]	*Superlativ*	PIV 1099 +
super-ordaĵo	leksika elemento, kiu kovras la terenon de pluraj *subordaĵoj* [kp. *hiponimo*]	*Hyponym*	LAE 64
supino	unu el la tri stemoj/radikaloj de la L verbo, formita per la sufiksoj *t/it/s* kaj estanta deirpunkto por la formado de la participo perfekta kaj certaj sufiksderivaĵoj (= *supina radikalo*)	*Supinum*	EVE 195 +
	verba modo en kelkaj lingvoj (deklinaciebla en L., uzata por kompleksaj tensoj en la sveda)		PIV 1099
suplem-enta aspekto	[kp. *subaspekto*]	*Aktionsart*	GDE 5.6.1.2.
suple-ment-epiteto	suplemento transformita en epiteton		GDE 6.2
suple-mento	akcesora komplemento, esprimanta rilaton aŭ cirkonstancon de iu frazelemento, escepte de la predikato		PIV 1099 +
s.o de distribuo			PAG 196
s.o de koncer-nateco			PAG 194
s.o de konsisto			PAG 194
s.o de loko			PAG 195
s.o de mezurit-eco			PAG 196
s.o de origino			PAG 193

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
s.o de posedo			PAG 193
s.o de priskribo			PAG 195
s.o de tempo			PAG 196
suprase-gmenta		*supraseg-mental*	LKK 33
ŝtop-vorto		*Füllwort*	LKK 36
tabel-adverbo			PAG 117
tabel-vorto	*korelativa vorto*	*Korrelativum*	PIV 1249 +
tavolaro		*Stratifikation*	LKK 55
tekst-analizo	[sin.: *konversacianalizo*, LKK 55]	*Textanalyse*	LKK 56
telea	kiu havas en si mem finon; malo: *matelea* (Ken Miner, http://www.sunflower.com/~miner/IG_package/ig.html)	*telisch*	vd. ĉe klarigoj
tele-skopa	*t. vorto* estas formita kombinante partojn de du aŭ pluraj vortoj	*Silbenwort-*	EVE 195
tema	karakterizanta la temon: *t.a vokalo, t.a verbo*	*thematisch*	PIV 1142
tembro	distinga eco de voĉa parolsono, kaŭzata de kombino de ĝiaj formantoj [sin.: *voĉkoloro*, LKK 33]	*Timbre*	PIV 1142 +
temigi	doni al sintagmon la statuson de t.o		PIV 1142
t.o	1. en aserta frazo, la sintagmo reprezentanta tion, pri kio oni intencas aserti ion; 2. en iuj lingvoj, ekz. L., kunaĵo de la radiko k de la ligovokalo, en la verbaj aŭ substantivaj formoj, kiuj ne senpere ligas la finaĵon al la radiko	*Thema, Themavokal*	PIV 1142
tempad-jekto			PAG 264 +
t.o aktuala	fiksas jen tempopunkton (ĉe la momentaj agoj), jen tempo-daŭron (ĉe la daŭraj aŭ ripetaj agoj)		PAG 264
t.o fina	signas la finon de daŭra predikata ago		PAG 267
t.o komenca	signas la komencon de daŭra predikata ago		PAG 266
t.o nombra	signas, en kiom da okazoj ripetiĝas ia ago		PAG 267
tempo	= *tenso*	*Tempus*	PIV 1142 +
	la t.oj estas la diversaj formoj, per kiuj oni esprimas la momenton, kiam okazis la ago, ĉu en la estinteco, estanteco aŭ estonteco (en la paseo, nuno aŭ futuro)		PAG 130
t.o absoluta	signanta la tempon sen rilato al la ĉefprop-a tempo; [kalkulata ekde la efektiva nuntempo, PAG 360]	*absolutes Tempus*	PAG 356 +
t.o relativa	rilatigita al la ĉefprop-a tempo; [kalkulata ekde la ĉefprop-a tempo, PAG 360]	*relatives Tempus*	PAG 356 +
temrolo	[sin.: *teta-rolo*, l.c.]		LKK 46
temvort-aro		*onomasio-log. Wb.*	LKK 53
teno	tempo, dum kiu la voĉorganoj restas senmovaj ĉe prononcado de konson.		PIV 1145
tenso	verba kategorio, esprimanta ian reprezenton de tempo [sin.: *verbtempo*, LKK 42, kp. *tempo*]	*Tempus*	PIV 1148 +
termin-aro	vortaro enhavanta unu- aŭ plurlingvan kolektaĵon de fakaj t.oj k ties difinoj aŭ tradukoj por la koncerna fako [sin.: *terminologio*, LKK 54]	*Fachwör-terbuch*	PIV 1152 +
termina-tivo	[kazo]	*Terminativ*	PAG 62

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
termino	vorto aŭ sintagmo speciala al iu scienco, arto, metio, fako [sin.: *fakvorto*, LKK 52]	*Terminus*	PIV 1152 +
tezaŭro		*Thesaurus*	LKK 53
tipologio	esplorado, kies celo estas la klasifiko de studataj objektoj per antaŭdifinitaj kriterioj	*Typologie*	PIV 1161 +
tjurkaj lingvoj	apartenas al la lingvofamilio por kiu Tu[rka] estas la plej grava reprezentanto	*Turk-sprachen*	EVE 195 +
tmezo	procedo, konsitanta en la dismeto de kunmetita vorto cele al reliefigo	*Tmesis*	PIV 1164
tonemo	unuo de tonalteco	*Tonem*	PIV 1167
tona		*Ton-*	LKK 13
t.o	relativa alto de silaba vokalo	*Ton*	PIV 1166
topikigi	transformi en topikon	*topikali-sieren*	PIV 1168
t.o	en aserta frazo, la sintagmo reprezentanta tion, pri kio oni intencas aserti ion		PIV 1168 +
trans-formo		*Trans-formation*	LKK 15
transira	= *transitiva*	*transitiv*	PIV 489
trans-itiva	(pp verbo) tia, ke ĝi povas ricevi objekton	*transitiv*	PIV 1176 +
t.igi	transformi verbon netransitivan en t.an	*transiti-vieren*	PIV 1176
trans-literado		*Trans-literation*	LKK 27
trans-skribo		*Trans-skription*	PAG 64 +
tri-direkta	[verbo]	*dreiwertig*	GDE 6.3.3
triele-menta	[kunmetaĵo]	*dreigliedrig*	PAG 408
tri-ftongo	kombino de tri malsamaj vokoidoj unusilabe prononcataj, el kiuj nur unu estas sonanto	*Triphthong*	PIV 1180
turkoida	[kp. *tjurka*]	*Turk-*	LAE 34
tuteca de-mando	kie oni demandas pri la vero aŭ valido de tuta frazo [sin.: *jes/ne-demando, ĉu-demando*, LKK 48; kp. *parteca demando*]	*Satzfrage*	LAE 59 +
ugra	rilata al lingvogrupo, enhavanta la hungaran, la ĥantan k la mansan lingvojn	*ugrisch*	PIV 1197
umlaŭto	modifo de vokalo sub la influo de sekvanta vokalo	*Umlaut*	PIV 1199 +
universa-la kva-ntizanto			LKK 39
univer-salaĵo		*Universalie*	LAE 12 +
unudi-rekta verbo	trafas nur unu objekton samtempe, jen rektan, jen nerektan	*einwertiges Verb*	PAG 241 +
unu-nombro	= *singularo*	*Singular*	PIV 789 +
unu-senca mapado	[sin.: *u.a respondo*, l.c.]		LKK 27
unu-silaba		*einsilbig*	PAG 41 +

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
urala	rilata al lingvofamilio, kiun konsistigas la lingvoj finn-ugraj k samojedaj	*uralisch*	PIV 1201
uvula	*u.a ro* (produktata de la vibrado de la u.o, kontraste kun la langa)	*uvular*	PIV 1205
uvularo	[fon.]	*Uvular*	LAE 17 +
uzadre-strikto		[kp. *Selek-tionsrestri-ktion*]	FEF 12
valento	nombro de ligoj, kiujn verbo povas havi kun siaj komplementoj (inkl. subjekton)	*Valenz*	PIV 1209 +
varianto	ĉiu el la diversaj formoj de la sama lingva unuo	*Variante*	PIV 1213
vario	varianto: libera v.o, kondiĉita v.o (kiam ĝin influas la ĉirkaŭaj fonemoj)		
vasta	prononcata kun lango pli malalta k resonujo pli vasta, ol alia sono, kun kiu oni faras komparon [sin.: *suba*, LKK 30]	*offen*	PIV 1215 +
v.eco	la v. de vokalo dependas de la distanco inter la plafono de la buŝkavo kaj la supraĵo de la lango	*Öffnungs-grad*	LAE 19
	la v.o estas koloro [de vokaloj]		PAG 42
velaro	kontoido, produktata per alproksimigo de la lango dorso al la velo; sin.: *velsono*	*Velar*	PIV 1218 +
verba finaĵo		*Verbal-endung*	PAG 388 +
verb-dua	[fraztipo]	*Verb-Zweit-stellungs-*	LAE 40
verbig-ado			LV 443
v.igi	transformi vorton en v.on		PIV 1223
verb-lasta	[fraztipo]	*Verb-End-stellungs-*	LAE 40
verbo	vortospeco, funkcianta kiel predikato aŭ kiel neadjektiva, neadverba k nesubstantiva parto de predikato	*Verb*	PIV 1223 +
	ĝi esprimas ideon pri ago aŭ stato, rigardatan plenumata de iu aŭ io		PAG 53
	prezentas 'aferon' sub formo de ago, movo, stato, procezo, t.e. prezentas ĝin en la tempo		LV 306
v.o agaplika	signas aplikon de ago al objekto		PAG 443
verb-unua	[fraztipo]	*Verb-Erst-stellungs-*	LAE 39
vibra	(pp parolsono) tia, ke ĉe ĝia prononco elasta parolorgano v.as ĉe alia organo	*gerollt*	PIV 1230
v.anto		*Vibrant*	LKK 31
vicmon-tra nu-meralo	La v. n. estas uzataj por montri la vicon de io ajn en serio	*Ordinalzahl*	PAG 110 +
vira		*maskulin*	PIV 1237 +
virgenro		*Maskulin.*	LKK 41
voĉa	(pp parolsonoj) tia, ke ĝia prononco estas akompanata de vibrado de la voĉkordoj kontraste kun la senvoĉaj	*stimmhaft*	PIV 1243 +
	la bruo [estigita de la aerfluo] estas akompanata de laringvibro		PAG 47
voĉ-kanalo		*Ansatzrohr*	LKK 28
v.o	ĉiu el la konjugaciaj formoj, per kiuj oni esprimas la diversajn rilatojn inter la ago k la subjekto laŭ tio, ĉu la ago estas plenumata de la subjekto (aktiva v.o), aŭ suferata de ĝi (pasiva v.o), aŭ kaŭzata de ĝi (faktitiva v.o) aŭ iel reaganta sur ĝin (mediala v.o)	*Diathese*	PIV 1242 +
vokala		*Vokal-viereck*	LKK 30

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
kvar-angulo			
vokal-harmo-nio	ĉiuj vokaloj de la vorto, radiko plus sufikso, harmonias el vidpunkto de tembra antaŭeco	*Vokal-harmonie*	LAE 31 +
vokal-ismo	la vokalaro de iu vorto	*Vokalismus*	EVE 195
vokalo	silabiga fonemo, ne-konsonanto	*Vokal*	PIV 1245 +
v.ŝanĝo		*Vokal-wandel*	LKK 40
v.umi	[enmeti vokalojn en konsonantalfabete skribitan tekston]	*vokalisieren*	Epos 55
vokativo	kazo en iuj lingvoj, esprimanta la alparolatan personon	*Vokativ*	PIV 1245 +
vokoido	parolsono, dum kies prononco la aero fluas el la buŝo super la meza parto de la lango sen enbuŝa frotado aŭ obstrukco		PIV 1245
volitivo	modo, per kiu kelkaj lingvoj esprimas ĝeneralan ideon de volo, ne distingante celecon, deziron, volon, ordonon aŭ peton; *u-modo*	*Volitiv*	PIV 1247 +
vort-akcento		*Wortakzent*	LAE 17 +
v.aristo	[kp. *leksikologo*]	*Lexikologe*	PAG 528
v.aro		*Wörter-buch*	LKK 53 +
v.aro du-lingva		*zweisprach-iges Wb.*	LKK 53
v.aro klariga			LKK 53
v.aro inversa		*rückläufiges Wb.*	LKK 53
v.efiko			PAG 392
v.efiko inversa	ĉi-okaze la v.efiko iras de maldekstre al dekstre, do kontraŭdirekte al la normala, rekta v.efiko		PAG 411
v.efiko mem-stariga			PAG 413
v.ele-mento	morfemo	*Morphem*	PIV 282 +
v.ero	morfemo, uzata kiel parto de v.o		PIV 1249 +
v.familio		*Wortfamilie*	LKK 36
v.farado	parto de la leksikologio, studanta la elementojn, el kiuj konsistas la vortoj de difinita lingvo, k la manierojn, kiel ili kombiniĝas inter si por formi pliajn novajn vortojn [sin.: *vortkreado*, LKK 36]	*Wortbildung, Wort-schöpfung*	PIV 319 +
v.figuro		*Figur*	LKK 53
v.iga finaĵo			LKK 34
v.kate-gorio		*(Wortart)*	PAG 374 +
v.ko-menca		*anlautend*	EVE 195
v.komen ca ak-cento		*Anfangsbe-tonung*	LKK 32
vorto	morfemo aŭ morfemkombinaĵo, konsistiganta sintakse uzeblan formon	*Wort*	PIV 1249 +
v(o).-formo		*Form*	LKK 36
v(o).kun-		*Komposition*	LKK 36

Termino	Priskribo aŭ klarigo k.s.	*Germane*	FONTO
metado			
v.o mal-sam-elementa			PAG 375
v.ordo	maniero, kiel la vortoj devas aŭ povas sekvi unu la aliajn en frazo [sin.: *v.aranĝo*, ASE XVI; kp. *frazaranĝo*]	*Wortstellung*	PIV 818 +
v.ordo libera		*freie Wort-stellung*	PAG 362
v.ordo ligita			PAG 363 +
v.ordo reliefiga			GDE 6.3.7.3
v.o sam-elementa			PAG 375
v.o simpla	[sin.: *v.o primitiva*, l.c.]	*Simplex*	PAG 368
v.sin-takso	parto de la sintakso, koncernanta la grupiĝon de vortoj por la esprimado de sintakso funkcio	*Wortsyntax*	PIV 1045 +
v.speco	ĉiu el la kategorioj de vortoj, difineblaj laŭ la sintaksaj funkcioj, kiujn povas alpreni la koncernaj v.oj (subst., adj., verbo, adv., prep. k ceteraj) [sin.: *vort(o)klaso*, LKK 37]	*Wortart, -klasse*	PIV 1068 +
zeŭgmo	sintaksa procedo, per kiu verbo aŭ adjektivo rilatas al du substantivoj, el kiuj nur unu estas striktasence koncernata de ĝi	*Zeugma*	PIV 1253 +

Mallongigoj: PMEG: B. Wennergren, Plena Manlibro de Esperanta Gramatiko 12.01 (.../aldonoj/ gramatika_vortareto.html) – LKL: la sama, Landoj kaj lingvoj de la mondo (interrete) – EVE: E. Vilborg, Etimologia Vortaro de Esperanto, vol. 5 – LAE: J. Wells, Lingvistikaj aspektoj de Esperanto, ²1989 – PAG: K. Kalocsay, G. Waringhien, Plena analiza gramatiko de Esperanto, ⁴1980 – PIV: La Nova Plena Ilustrita Vortaro – LV: G. Waringhien, Lingvo kaj vivo, ²1989 – LKK: Koutny I., Angla-Esperanta-Hungara etvortaro pri Lingvo kaj Komunikado – ZPhon: S. Ziegler, Zeitschrift für Phonetik und allgemeine Sprachwissenschaft 5, 1951 – ZPSK: R. Lötzsch, Zeitschrift für Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung 44, 1991 – Epos: Eposoj el antikva Ugarito: Baal kaj Anat, Krt, Aqht, Tradukita de D. Broadribb, 1995 (e-libro) – FEF: S. Fiedler, Esperanta frazeologio, Roterdamo 2002 – LEH: La Esperantisto. Gazeto por la amikoj de la lingvo Esperanto 1889-1895. Kun postparolo de R. Haupenthal, 1988 – ASE: H. Göhl, Ausführliche Sprachlehre des Esperanto ³1989 – KEV: A. Cherpillod, Konciza etimologia vortaro, Roterdamo 2003 – CAL: A. Cherpillod, Akada (asirobabilona) Leksikono, Courgenard ²1989 – CGL: A. Cherpillod, La galla lingvo, Courgenard 1998 – GDE: M. Malovec, Gramatiko de Esperanto, enretigita versio, s.l., s.j. – PKL: S. Pokrovskij, Komputada leksikono, Redakcio dudek kvina, Novosibirsk, 2003-01-19 – 100-JARA: G. Mattos (eld.), Centjara Esperanto, Chapecó 1987

Rilate fontojn kaj aranĝon: Laŭeble al ĉiu fonto estas aldonita ankaŭ paĝindiko. + post fonto signifas, ke la termino troveblas ankaŭ en alia(j) verko(j), kie ĝi tamen ne estas klarigita (tiuokaze la fonton mi ne aldonis eksplice). Klarigoj pri termino el diversaj verkoj estas cititaj unu post la alia. Farante tion mi senindike – pro ekonomiaj kialoj kaj por ke la difinoj estu senkuntekste kompreneblaj – aligrupigis, pli-aŭ mallongigis la frazo(j)n. La aranĝo estas strikte laŭalfabeta, ĉar enhava aranĝo laŭ radikoj aŭ nocioj ne estas tasko de tiu **kolekto**, sed de la onta leksikografo.